

EMLÉKFÜZET
A MAGÁNTISZTVISELŐK
ORSZÁGOS NYUGDÍJEGYESÜLETE
ALAPÍTÁSÁNAK
HUSZADIK ÉVFORDULÓJÁRA

1893–1913

KIADJA A MAGÁNTISZTVISELŐK ORSZÁGOS NYUGDÍJEGYESÜLETE
AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-TÁRS. NYOMÁSA.

HÚSZ ESZTENDŐ

ÍRTA: KREUTZER LIPÓT DR.

Ünnepi állomáshoz jutott el az idén a mi Egyesületünk, a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete, és amikor beszámolunk az elmúlt esztendő munkásságáról és eredményeiről, megindultan jegyezzük föl, de örömmel is, de büszkén is, hogy a M. O. Ny. E.-nek immár húszesztendős multja van. Két évtizeddel ezelőtt raktuk le – hadd mondjuk meg mindjárt – szilárd és megdönthetetlen pillérekre az Egyesületnek a talapzatát és az Egyesület húszesztendős fennállásának nyomjelzői: a szünetlen fejlődés, a gyarapodás évről évre, anyagiakban és erkölcsiekben egyaránt.

A huszadik év jelentése megmondja, hogy hány ezer tagja van és hogy 12 millió koronánál nagyobb a vagyona a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének, amelynek az alapját néhány lelkes magántisztviselő vetette meg, hogy az Egyesület megoldja a maga módján azt a jelentős problémát, amelyet a magántisztviselők nyugdíjügyének a nevének ismerünk.

Volt már kísérlet, 1893 előtt is, a kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjkérdésével kapcsolatosan, az a *Pesti Kereskedelmi Nyugdíj- és Betegápoló Egyesület* foglalkozott vele, amelyet 1845-ben alapított Kanitz Manó pesti kereskedő. Ebben az egyesületben együtt volt a betegsegítópénztár és a nyugdíjpénztár, 1853-ban különvált a két intézmény, a betegsegítópénztár az idők során hatalmas intézménnyé fejlődött, a mai Ferenc József kereskedelmi kórházzá, a nyugdíjpénztár néhány évtizeden által tengődött és a tagjai kellő kielégítésével feloszlott 1893-ban.

Ez az esztendő, az 1893-as év korszakos jelentőségű a magyar magántisztviselők életében. Már az előttejáró, az 1892-es év, a nagynevezetességű magántisztviselő-mozgalmak esztendje. Új hangok szálltak ki a magyar magánhivatalokból, panaszok szálltak föl a mélységből: a magánhivatalokban hosszú a munkaidő, a magántisztviselőnek siralmasan kicsiny a fizetése, a szerződő szabadságnak érzi ezer nyomorúságát, vasárnapi munkaszünete nincs, rendszeres szabadság nem jár ki neki, jogi helyzete rendezetlen, a jelene bizonytalan, a jövője sivár, ha évtizedeken át kemény munkát végzett és megrokkant ebben a munkában, nincs kihez fordulnia, alamizsnára szorul, kegyelemkenyérre, kivert emberré lesz abban az időben, amikor nyugodalmas öregség, gondtalan élet jut a más hivatásbelieknek.

Az akkori budapesti napilapok, főként a *Pesti Napló*, igen érdekesen tükrözik vissza ezeket a magántisztviselő-mozgalmakat. A magyar magántisztviselők felismerték a maguk osztályhelyzetét: ráeszméltek arra a valóságra, hogy a magánalkalmazottnak a hivatása nem átmeneti pálya, hanem állandó élethivatás, amelynek meg kell hogy szerezzék az erősségeit.

A komoly szervezkedésre ekkor gondoltak először a magyar magántisztviselők. És a szervezkedő törekvésekbe beleszólt, beleharsant az a nagynevezetességű indítvány, hogy az első tennivaló: a magántisztviselők nyugdíjpénztárának a megteremtése.

Az indítvány az Első Bécsi Biztosító Társaság egyik hivatali szobájából indult ki, *Meisl Gusztáv* tette meg, aki akkoron tisztviselője volt ennek a biztosítótársaságnak. Az indítvány nemcsak Budapesten, hanem szerte az országban erős visszahangzást keltett és a magyar magántisztviselők, a budapestiek és vidékiek egyaránt, napról napra nagyobb számmal jelentkeztek, érdeklődéssel, helyesléssel, sürgetéssel, lelkeséggel, hogy a roppant jelentőségű terv megvalósuljon.

Most is, jó darabon még, csupán a napilapok hasábjain találkoztak a magántisztviselők, akiket egybeforrasztott a nagyfontosságú terv: a nyugdíjpénztár, a nyugdíjgyesület megalapításának

a terve. De csakhamar bizottság alakult, ez egyszer: komoly bizottság, amely a kezdés munkáját látta el. Milyen megható olvasnunk – a magunk ifjuságát látjuk viszont benne –, hogy az előkészítőbizottság 1893 január 28-ig kéri a bejelentéseket Meisl Gusztáv címére, Erzsébet-tér 9. szám alá. Azután pedig, hogy az előkészítőbizottság 1893 január 31-én végérvényesen megalakult az akkori Reutter-kávéház elsőemeleti termeiben, Budapestről 66, a vidékről 34, együttesen száz tagja volt ennek a bizottságnak, amelynek számos tagja egybetalálkozott napról napra az esti órákban, a nappal kemény munkája után, hogy alapos nekilendüléssel, szigorú számvetéssel, a főváros meg a vidék magánalkalmazottainak a mozgósításával megvalósítsák a szépséges tervet: a magántisztviselők komoly nyugdíjintézményének a megteremtését.

Ugyanebben az időben a budapesti nagy lapok egyre-másra közölték a buzdító cikkeket a nyugdíjintézmény megalapításáról. A Pesti Napló január 19-én nyomatékosan szükségesnek mondja a betegsegítőpénztár és a nyugdíjpénztár sürgős megalakítását. A Budapesti Hirlap január 22-iki cikkében a magántisztviselő-mozgalom legfőbb momentumának látja a készülődést a nyugdíjszervezet megoldására. A napilapok majdnem valamennyi cikkükben, amiket erről a kérdésről írnak, elhibázott intézményeknek látják a vállalati nyugdíjpénztárakat, amelyeket kellőképpen senki nem ellenőriz és amelyek súlyos lekötöttséget jelentenek a magántisztviselő-osztálynak. Az akkori budapesti nagy lapok: a Pesti Hirlap, a Magyarország, a Magyar Hirlap és a német nyelven megjelenő újságok: a Pester Lloyd, a Neues Pester Journal és a vidéki lapok is, egytől-egyig nagy rokonérzéssel foglalkoztak a magántisztviselő-mozgalmakkal. A budapesti lapokra, de a vidéki lapokra is úgy kell, hogy meleg hálával gondoljon ezért az értékes támogatásért a magántisztviselők osztálya.

A százas bizottság, amelynek Meisl Gusztáv volt az elnöke és amely mozgó és mozgató valósága volt a magántisztviselő-forrongásnak, elszántsággal, lelkeséggel és hozzáértéssel látott a nagyszabású munkához. Már az első összejövételére írásban bejelentették csatlakozásukat kereskedőcégek, iparvállalatok, mindennemű részvénytársaságok tisztviselői.

Amíg a fővárosban hetenként kétszer – kedden és pénteken – tartotta rendszeres üléseit a százas bizottság, az ő buzdítására megmozdultak a magántisztviselők mindenfelé az országban, bizottságok keletkeztek Arad, Eger, Esztergom, Fiume, Győr, Kolozsvár, Losoncz, Nagykanizsa, Nagyvárad, Szabadka, Szolnok, Szombathely városában és másutt is: szerte az országban megmozdul a magántisztviselők társadalma és érdeklődésével odafordul a nagy probléma, a magántisztviselők nyugdíjkérdésének a megoldása felé.

A budapesti úttörők nem nézték társas szórakozásnak a hetenként kétszer ismétlődő összejövetelet, nem játszottak bizottságosdit, hanem a vidék magántisztviselőivel szünetlenül érintkezve, a mozgalom iránt az érdeklődést országosan fölkelte, körlevelet szerkesztettek, amelyet aláírt számos kiválósága a magyar közéletnek. A körlevélnek hadd közöljük itt ezt a részletét:

... sokan a társadalom különféle osztályai közül saját erejükből biztosították maguknak a nyugalmas aggkort nyugdíjalap létesítésével. Csak a magántisztviselők késtek eddig. Midőn most mozgalom indult meg, mely a magántisztviselők számára is nyugdíjalapot akar teremteni, nincs kétség benne, hogy ennek az osztálynak valamennyi tagja örömmel fogja az eszmét fölkarolni és megvalósításához tehetsége szerint hozzájárulni...

Úgy gondoljuk, érdekelni fogja Egyesületünk tagjait és barátait, ha ennek a szervezkedésre buzdító körlevélnek ideiktatjuk az aláíróit, akik közül – sajnos – azóta sokan elköltöztek erről a földről. Az aláíróknak ez a névsora: *ifjabb Ábrányi Kornél*, országos képviselő; *Adler Károly*, gyárigazgató; *Bobula János*, országos képviselő; *Brázay Kálmán*, nagykereskedő; *Burchard-Bélaváry Konrád*, főrendiházi tag; *Csávolszky Lajos*, országos képviselő; *Emich Gusztáv*, vezérigazgató; *Falk Miksa dr.*, országos képviselő; *lovag Falk Zsigmond*, nyomda-

igazgató; *Gulácsy Dezső*, országos képviselő; *Herz Zsigmond*, bányaigazgató; *Horváth Gyula*, országos képviselő; báró *Kochmeister Frigyes*, főrendiházi tag (aki a Budapesti Áru- és Értéktőzsde tanácsa nevében írta alá a körlevelet); *megyeri Krausz Lajos*, nagyiparos; *Kabos Ferenc*, országos képviselő; *Matlekovits Sándor*, v. b. t. t.; *Nedeczky János*, országos képviselő; *Neményi Ambrus*, országos képviselő; *Óváry Ferenc dr.*, országos képviselő; *Popper István*, részvénytársasági igazgató; *Ráth Károly*, kamarai alelnök; *Sporzon Ernő*, országos képviselő; *Weiss Berthold és Manfréd*, gyárosok és *gróf Zichy Jenő*, országos képviselő.

Amint e névsorból kitűnik, amelyben főrendiházi tagok vannak és országgyűlési képviselők, amelyben ott van a budapesti kamara alelnöke és a tőzsde elnöke, amelyben helyet foglal a közgazdasági életnek számos vezető embere, a magántisztviselők mozgalmát, főként pedig a nyugdíjjegyesület megalakítására vonatkozó törekvést első szárnyalásaiban is melegen fölkarolta sok olyan embere a magyar közéletnek, akiknek elsőrendű a vezetőszerpük.

Írások vitték szét a hírt, hogy a magántisztviselők első kötelessége maguk iránt a nyugdíj-intézmény megalkotása. És különböző összejöveteleken, Budapesten is, a vidéken is, szózatok hangzottak el, amelyek mind a nyugdíjszervezet megalkotásának a szükségét fejtegették. A százaz bizottság pedig már a legelső alkalmon, amint együtt volt, az alapszabálytervezet megszerkesztését vallotta a legsürgősebb feladatnak, az alapszabályok megszerkesztését matematikus bevonásával: a mai Nyugdíjjegyesület alapítóit az a hitvallás irányította mindjárt a munkásságuk legelején, hogy a magántisztviselő osztály nyugdíjkérdését csak az olyan egyesülettel lehet megoldaniok, amelynek a matematika teremti meg a sziklaszilárd alapjait.

Akik ezt a füzetet forgatják, magántisztviselői ennek az országnak, lássák meg mindenfelé, hogy a mi Nyugdíjjegyesületünk megalapítói modern emberek voltak, akik tudták, hogy az olyan intézmény, amely híján van a reális számításoknak, homokra épített semmiség, – akik tapasztalásaik rendjén megfigyelték, hogy az olyan nyugdíjpénztárak összeomlanak, amelyeknek nem a matematika az építőmesterük. A mi Nyugdíjjegyesületünk első munkásai, amikor elhatározták az alapszabálytervezet megszerkesztését, a díjak és a járandóságok megállapítását, a budapesti kereskedelmi akadémiának már akkor is igen jóhírű és nagytehetségű professzorára, Bogyó Samu tanárra bízta, aki a maga kiváló tudását önzéstelenül, igazi lelkesedéssel mozgósította ennek az ügynek, a magántisztviselők annyira nevezetes ügyének a szolgálatára.

A matematika, a reális számítások: ezek a hasznos géniuszok állottak ott a mi Nyugdíjjegyesületünk megszületésekor. A nyugdíjbiztosítás matematika nélkül homokra épített reménység és az olyan nyugdíjpénztárak, amelyeknek a szervezetét nem a matematika tartja össze, keserves csalódást jelentenek a tagjaiknak, az ígéretek megghiúsulását, a remények összeomlását jelentik abban az időpontban, amikor elkövetkeznék a szolgáltatások korszaka.

A mi szakemberünk, Bogyó Samu professzor, aki odatartozik a Nyugdíjjegyesület megalapítói közé, megmondotta, amikor az első tervezetet szerkesztette, hogy senki ne sokallja, amit be kell fizetnie. A matematika parancsol, mert csak a matematika lát a jövőbe. Aki neki engedelmeskedik, a jövőt nyugodtan várhatja meg, mert azok az ígéretek, amelyeknek megbízható számítás az alapjuk, a jövőben szépséges valóságokká válnak. A reális számítások, amelyeket ennek a Nyugdíjjegyesületnek az úttörő és alapvető munkásai mindjárt az első téglalakerakáskor annyira fontosaknak láttak, változatlanul megmaradtak irányító elvnek a mi Egyesületünk fejlődése során. Az alapszabályok mindenik módosításának munkájában azóta Bogyó professzort, az Egyesület állandó matematikusát, más kiváló szakférfiak is támogatták. És a kereskedelmi mérlegen kívül, amelyet évenként készítünk, ugyancsak évről évre megszerkeszti a matematikai mérleget Bogyó tanár: évről évre megvan a meggyőződésünk és megnyugvásunk, hogy az Egyesületnek az alapszabályokban kifejezett kötelezettsé-

geivel szemben megvan a matematika mérlegéből visszatükröződő kifogástalan teljesítő-képessége.

... Hogy visszatérjünk az 1893-as év eseményeire, hadd jegyezzük fel, hogy az alapszabály-tervezet, amint elkészült, elment a vidékre mindenfelé az akkor már meglevő bizottságokhoz és hogy a vidékiek közül a győriek vitatták meg elsőnek az alapszabálytervezetet. A budapesti bizottságnak néhány buzgó magántisztviselővel egyetemben, amint említettük, Meisl Gusztáv volt a vezetőembere. A társai az alapvetés munkájában Budapesten: Adler Károly, Bogyó Samu, Buchwald Sándor, Csányi János, Fehér Gyula, Fekete Ernő, Freund Sándor, Friedmann Miklós, Gerő Mór, Grosz Arthur, Gulácsy Dezső, Hajnal Mihály, Hirschl-Horváth Lajos, Hofbauer Lajos, Karsai Samu, Kertész Vilmos, Klimkovits Elemér, Kondor Alfréd, Korponay Bertalan, Kreutzer Lipót, Lager Samu, Lesch György, Löwenstein Arnold, Meisl Róbert, Nagy Andor, Petrik Géza, Réthy Ferenc, Rosenthal Gyula, Rothfeld Richard, Rottenberg Jenő, Rózsa Mihály, Szabady Béla, Szekula Ákos, Szekula Hugó, Szurány Jakab, Teichner Arnold, Urhegyi Ernő, Vermes Zsigmond, Vogel-Vágó Jakab és Weiss Berthold és a vidéken az ügy mozgatói között ott látjuk – a harcosok első sorában – a losonczy Gärtner Henrik dr.-t, aki mindazóta vezetőembere a magántisztviselők mozgalmainak.

A budapesti bizottságnak politikus-támogatója is akadt Gulácsy Dezső országos képviselő személyében, aki 1893 február 5-én a parlamentben felszólalt a magántisztviselők érdekében.

Az első magyar politikus, aki észreveszi a magántisztviselők társadalmi osztályát! Beszédéből, amely örökké nevezetes dokumentuma a magyar magántisztviselők mozgalmának, itt közöljük ezt a részletet:

... A kereskedelmi magánhivatalnokok sorsáról akkor, midőn a közhivatalnokok tisztességes társadalmi állást foglalnak el, gondoskodva nincs. A magánhivatalnokok tisztán a hivatalt adó akaratának és önkényének vannak alárendelve, az ő idejüket, tehetségük felhasználását semmi törvény nem szabályozza, a hivatalt-adók akaratát semmi törvény sem korlátozza és *ami fődolog, a magánhivatalnok ki van téve annak, hogy mint a citrom kicsavartatik, el dobatik és életpályája nincs biztosítva.* Nem mondom, nem is kívánom, hogy a kereskedelmi tárca a magánhivatalnokok nyugdíjazására bizonyos összeget vegyen fel, hanem igenis kérem és helyesnek találnám, hogy a magánhivatalnokok ezirányú mozgalma a kereskedelmi tárca részéről méltányoltatnék, figyelemmel kísértetnék és támogatatnék...

A törvényhozás figyelmét a mozgalom ilyenképpen alaposan felköltötte és 1893 február 7-én küldöttség kereste föl Lukács Béla akkori kereskedelmi minisztert, hogy újra ráterelje a kormányzó hatalom figyelmét a nagy ügyre, a magántisztviselők nyugdíjkérdésére. A küldöttséget Meisl Gusztáv és Kondor Alfréd vezették, Meisl mint a bizottság elnöke, Kondor pedig mint főtitkára, és Kondor Alfréd beszédében, amelyet a miniszterhez intézett, rámutatott a mozgalomra, amellyel a magántisztviselők helyzetüket akarják megjavítani és ezt a célt elsősorban nyugdíj alap megteremtésével vélik elérhetőnek.

A miniszter részletesen felelt a küldöttség beszédére, válaszából ezt a részletet adjuk közre:

... mint a társadalom oly tényezőinek, kik szellemi munkásságukkal nagy szolgálatokat tesznek a hazai kereskedelemnek és iparnak: a magántisztviselőknek a törekvését nyugdíjintézet létesítésére nagyon helyeslem...

A miniszter ugyanakkor a mozgalomnak anyagi kedvezményeket helyezett kilátásba, hogy a bizottság, amely a nagysúlyú ügyet a kezébe vette, toborzó munkásságát sikeresen folytathassa.

A kormány támogatása akkor annyiból állott csupán, hogy több alkalmon sok ezer bélyeget bocsátott – portókedvezményként – az egyesületet előkészítő bizottság rendelkezésére. Azóta – jó néhány év óta már – ezen a területen is megváltozott a helyzet: a kereskedelmi kormány évi rendszeres szubvencióval támogatja a Nyugdíjegyest munkássága megbecsüléseként és iránta való kétségtelen bizalma kifejezéseként.

A hivatalos írást, amely erről az első nagyjobbarányú támogatásról szól, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter küldötte a Nyugdíjegyestnek a szöveggel, melyet itt szószerint közlünk:

103.366
VI/A. 1907. sz.

Magántisztviselők Országos Nyugdíjegyese

Budapest.

Mult év december hó 6-án közvetlenül hozzám benyújtott kérvényében előterjesztett kérelmére értesítem az egyesületet, hogy méltányolva az egyesület által szolgáltat fontos célt és jelét adandó ezen cél iránti meleg rokonszenvemnek, az Egyesület részére ez évre 5000.- korona segélyt engedélyezek, mely összegnek kiutalása iránt a másolatban idezárt utalványrendelettemmel egyidejűleg intézkedtem. Jövőre vonatkozólag kötelező ígéretet nem tehetek ugyan, de szívesen helyezem kilátásba, hogy ha a törvényhozás a szükséges fedezetet rendelkezésemre bocsátandja, két-három éven át készséggel fogom az Egyesületet hasonló összeggel támogatni.

Budapest, 1908 február hó 4-én

Kossuth, s. k.

A kormányzó hatalom szintén elismeri, hogy a Nyugdíjegyest nagyjértékű, nagyjelentőségű alkotás a magántisztviselő-társadalom szempontjából.

Már akkor, amikor megindult a mozgalom, már 1893-ban, a magyar közgazdasági életnek nem egy nevezetes embere nagy rokonérzéssel nyilatkozott az eljövendő nyugdíjegyestéről. Ilyen nyilatkozatokra ráakadtunk a Magántisztviselők Lapja 1893 március 12-iki számában. A magántisztviselő-mozgalmak a napilapok hasábjairól rákerültek e társadalmi osztály külön lapjának a hasábjaira. Az 1892-es, 93-as évek magántisztviselő-forrongásai, amelyek magukban hordták sokféle szervezetnek a csiráját, ezek a mozgalmak teremtették meg a Magántisztviselők Lapját is. E lapnak már említett március 12-iki számából hadd álljon itt néhány nyilatkozat, helyesebben néhány részlete ezeknek a nyilatkozatoknak:

Matlekovits Sándor, v. b. t. t. nyilatkozatából ezt a részletet közöljük:

... Mindig örülök, ha nálunk a szövetkezés eszméje tért foglal, nemcsak azért, mert a szövetkezés anyagi előnyt nyújt a szövetkezőknek és így gazdasági szempontból biztosabb létet teremt, hanem főképp azért, mert a szövetkezés erkölcsi erőt ad azoknak, kik a szövetkezetbe lépnek. Az az érzés, hogy saját erőnkől biztosítjuk sorsunkat, ... hogy gondoskodunk saját családunk megélhetéséről, az esetben, ha már fenntartásuk iránt munkánk nem nyújt többé keresetet: oly lélekemelő, melynek erkölcsi jelentőségét tagadni nem lehet...

Ha sikerül a magántisztviselők köréből elég nagy számú tagot a szövetkezés eszméjének megnyerni; ha azután sikerül a szervezetet akképp megalakítani, hogy az életbiztosítás szilárd alapjain a nyugdíjintézet anyagi megélhetése iránt kétség nem merülhet föl; ha sikerül végre a tagokat arra bírni, hogy nemcsak szalmatűz hevével kezdenek valamit, hanem mint a hamuban elrejtett parázs, állandó meleggel táplálják szervezetüket és iránta a lelkesedést

necsak a kezdet napjaiban tanusítsák, hanem állandóan az eszme mellett küzdjenek és számára új és új tagokat szerezzenek: akkor a szép eszme gyümölcsöket is fog teremni...

Gulácsy Dezső, országos képviselő ekként nyilatkozott a hivatalos lapnak: ... A magántisztviselők karát azon elismerésben, melyet nemcsak számuk, de intellektuális értékük is méltán megkövetelhet, sem társadalmunk, sem intézményeink nem részesítik. Mozgalmukat s annak igen fontos tényezőjét, a »Magántisztviselők Lapját« tehát őszintén üdvözlöm s munkásai közé készséggel sorakozom. A nyugdíjgyegesület létesítése mellett én a magántisztviselők szolgálati viszonyainak szabályozását is felette kíváncsnak találom; s határozott nézetem, miszerint e célra irányzott törekvésök nemcsak önöket, magántisztviselőket, hanem az önök által képviselt magántisztviselőket és vállalatokat is nagy mértékben érdeklik, mert ezekre is nagy előny, ha ügyük nem máról-holnapra alkalmazott magánügyének, hanem törvényesen szervezett, a társadalomban is kellőképp méltányolt s ennek tudatára támaszkodható tisztviselői kar kezébe van letéve. Felette kíváncsnak volna tehát, ha önöknek e célra irányuló törekvését a vállalatok és intézetek melegen felkarolnák...

Weiss Berthold, nagyiparos ezt írta nekünk: ... Azáltal, hogy fiatal korunkban megbecsüljük a filléreket, öreg korunkra koronákat biztosítunk magunknak...

Gelléri Mór, az országos Iparegyesület akkori titkára (most már igazgatója), ezeket a sorokat írta: ... Hogy miként vélekedem a magántisztviselők érdekében megindított mozgalomról? – Íme: A magántisztviselők kara a legintelligensebb és legrokonszenvesebbek közé tartozik; mert itt mindenki csak munkája, szorgalma és tehetsége árán tud érvényesülni. A mozgalomnak tehát sikerülnie kell, ha komolyan akarjuk és ha kitartunk. Bízunk a magunk erejében és becsüljük meg a magunk intelligenciáját...

Ezek a nyilatkozatok régen hangzottak el, de a Nyugdíjgyegesület alapításának a tervét szintén helyeslik és dicsérik, mint ahogy Egyesületünk húszéves munkásságát elismerik és méltányolják azok a nyilatkozatok, amelyeket most kaptunk a húszéves ünnepi fordulón és más helyén közlünk az ünnepi füzetnek. Akik az egyesület alapításának a gondolatát pártolták, csakúgy átlátták, mint ünnepi füzetünk illusztris munkatársai, hogy milyen jelentősége van a magántisztviselő-osztály szempontjából a nyugdíj-kérdés megoldásának ebben a formában. A központi nyugdíjpénztár, amelynek reálisak a matematikai alapjai, amelynek végtelen gondossággal kezelik a vagyonát, amely biztosságot jelent, erőt és gazdagságot képvisel, a költöző szabadságot biztosítja, ez a szervezet nevezetes kincse, hatalmas vára a magántisztviselő-osztálynak.

... Ismét visszatérve az 1893-as év eseményeire, a krónikás tisztének megfelelően jegyezzük föl, hogy öt hónapon keresztül vitatták meg Budapestnek és a vidéknek a magántisztviselői az első alapszabálytervezetet. Számos gyűlés tüzeiben forrt ki az első alapszabály. Az 1893-as évnek a nagy munkája megérett az esztendőnek az utolsó hónapjára: 1893 december 3-án tartotta meg az Egyesület az alakuló közgyűlését, amelyet ezzel a meghívóval toboroztak össze az alapítók:

Az alakuló közgyűlést *Meisl Gusztáv* nyitotta meg mint elnök, *Hajnal Mihály* pedig, aki tevékeny részt vett az alapítás munkájában, beszámolt az előkészítőbizottság működéséről. Beszámolójában külön helyet szentelt Meisl Gusztáv munkásságának, akiről főlemlítette, hogy az 1893-as év első napjaiban fölemelte szavát »egy lelkes férfiú« és egyesülésre szólította fel az ország magántisztviselőit, elsősorban megkívánva tőlük, hogy gondoskodjanak jövőjükéről. Beszámolóbeszédjében sorra követte a mozgalom állomásait, a lapok támogató cikkeit, az eszme első híveinek a munkásságát, amelynek az eredménye volt a százasbizottság megalakulása. Hajnal Mihály beszámoló-beszédében hangsúlyosan megemléltette, hogy a bizottság, amikor hozzáfogott az alapszabálytervezet készítéséhez, azonnal a matematikára és a matematikusra gondolt, az alapszabálytervezet *Bogyó Sámuel* professzor támogatásával

készült el és a tervezetet jogi szempontból *Reichard Zsigmond dr.* és *Bihari Mór dr.* budapesti ügyvédek bírálták fölül. A bizottság, pénzeinek kezelésére a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületet* kérte fel és ez a pénzügyintézet készséggel vállalta magára a pénz kezelését.

Az alakuló közgyűlésen Meisl Gusztáv elnök bejelentette, hogy kötelező módon 259 tag jelentkezett a megalakulás napjáig egyesületi tagnak.

Az alakuló közgyűlés az egyesület elnökévé *Teleki Géza grófot* választotta meg, alelnököknek *Gulácsy Dezső képviselőt* és *Weiss Berthold nagyiparost*; a munkaadók sorából pedig igazgatókká lettek: *Adler Károly*, *Hatvany-Deutsch Károly*, *budai Goldberger Bertalan*, *Herz Zsigmond*, *Popper István* és *Wolfner Tivadar*. A rendes tagok sorából az első igazgatóságnak a tagjaivá lettek: *Fehér Gyula*, *Hirschl Lajos*, *Kovács Gyula dr.*, *Lesch György*, *Meisl Gusztáv*, *Szekula Hugó*; a felügyelő-bizottságnak pedig: *Fekete Ernő*, *Lager Samu*, *Löwenstein Arnold*, *Szende Tivadar*, *Teichner Arnold* lettek a tagjaivá.

Az alakuló közgyűlésnek két jegyzője volt: *Rottenberg Jenő* és *Kertész Vilmos* budapesti magántisztviselők, mindketten buzgó és értékes munkásságot fejtettek ki az egyesület megalakításával és egyáltalán a magántisztviselő-mozgalmakkal kapcsolatosan.

A választások megejtése után az újonnan megválasztott *Teleki Géza gróf* helyett, aki betegsége miatt nem jelenhetett meg, *Weiss Berthold* alelnök foglalta el az elnöki széket és megnyitójában nagy dicsérettel szólott a munkáról, amelyet az úttörők végeztek, köszönetét mondott *Meisl Gusztávnak*, aki mint elnöke a százas-bizottságnak, lelke volt az alapítás munkájának és fáradhatatlan buzgósággal állott élére e nevezetes mozgalomnak. A nyugdíj-szervezetet olyannak látja *Weiss Berthold*, hogy a magántisztviselők jövőjét minden eshetőség ellen biztosítja. Úgy érzi, hogy a magántisztviselők szerte az országban felfogták a mozgalom jelentőségét, hogy az eddigi tömörülést követni fogják az újabb csatlakozások, amely csatlakozásokkal az egyesület tagjai a sorsukat biztosítják a jövőendő viszontagságaival szemben. Örömmel látja a magántisztviselők tömörülését és a maga részéről támogatni fogja minden erejével az új egyesületet, amely őt az alelnöki tisztséggel tüntette ki.

Az olyan szervezetben, mint a mi Nyugdíjjegyesületünk, a munka soha nem szünetel. Az alakuló közgyűlés alapkölerakás volt csupán, és a szózatok, amelyek ezen a közgyűlésen elhangzottak, mintha kalapácsütések lettek volna, aminők az alapkölerakást rendszeren kísérik, kalapácsütések, hogy megkopogtassák a magántisztviselő-osztály lelkiismeretét, neki szóltak ércesen és messzirehangzón, hogy a tagjai tegyék meg a kötelességüket maguk iránt, a családjuk iránt és mindenik külön-külön az összesség iránt.

A szervezés, a tagtoborzás munkája ernyedetlenül folyt Budapesten is, és az Egyesület vezetőemberei, *Hirschl-Horvát Lajos*, *Lesch György*, *Meisl Gusztáv*, szinte városról városra járnak, hogy a nagy ügy érdekében szerte az országban apostolkodjanak. Az 1894-es, 95-ös év: a taggyűjtés kemény esztendei, és az Egyesület, amelynek 259 tagja volt az alakuló közgyűlésen, első rendes közgyűlésén, 1895 május 5-én 598 tagról számol be és vagyona az első év jelentése szerint 75,265 korona 85 fillér.

Az 1895-ös év följegyzésreméltó eseménye az az indítvány, amelyet *Gerő Mór*, az Egyesület akkori titkára tett az országos magántisztviselő-kongresszus rendezése tárgyában. Az indítványt elfogadták a Nyugdíjjegyesület vezetői és örömmel fogadta az 1893-as magántisztviselő-mozgalmak többi vezetőembere is, akik résztvettek a Nyugdíjjegyesület alapvető munkáiban, de ugyanakkor rá gondoltak arra a másik feladatra is, hogy a magántisztviselők munkaviszonyainak a megjavítására, jogi viszonyaik elrendezésére, élethelyzetük föllendítésére szükségük van harci szervezetre, szövetezésre, amely osztályérdekeik becsületes képviselője. Az 1896-os magántisztviselő-kongresszus egyik eredményeként alakult meg

azután a mostan is fennálló és virágzó *Magántisztviselők Országos Szövetsége*, amelynek nem egy alapítója ott van a Nyugdíjjegyesület alapítói között és amely az évek nagy során szoros barátságban volt és van mindmáig a mi Nyugdíjjegyesületünkkel.

Az 1896-os esztendő, a millennáris kiállítás éve, mint ahogy mindig ez a helyzet kiállítások alkalmán, a kongresszusok esztendeje volt, és Gulácsy Dezső, az Egyesület fáradhatatlan barátja, a millennáris kereskedelmi kongresszuson nyomatékos figyelmükbe ajánlotta a magyar kereskedőknek, hogy a tisztviselőket vigyék be a M. O. NY. E.-be. A magántisztviselő-kongresszuson pedig – 1896 augusztus 9-én – Rózsa Mihály – egykor keményveretű harcosa a magántisztviselő-kérdéseknek – a nyugdíjkérdésnek volt az előadója és javaslata nyomán határozta el a kongresszus, hogy ... fölkéri a kereskedelmi és iparkamarákat, valamint a gazdasági egyesületeket, hogy egyelőre a Magántisztviselők Országos Nyugdíjjegyesületét hathatósan támogassák, mint olyan egyesületet, amely szervezeténél és alapszabályainál fogva hivatva van később is az alkotandó törvénynek megfelelő országos központi nyugdíjpénztár alapjául szolgálni...

Azon a kongresszuson, amely 11 évvel később folyt le, a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak 1907. évi országos kongresszusán Gelléri Adolf, ugyancsak ismert régi és nagyon érdemes munkása a magántisztviselő-mozgalmaknak, referált a nyugdíjkérdésről és a Magántisztviselők Országos Nyugdíjjegyesületét, mint a magántisztviselők legelső és leghatalmasabb szociális szervezetét a legnagyobb nyomatékkal figyelmükbe ajánlotta az ország magánalkalmazottainak. A kongresszus elé terjesztette ezt a határozati javaslatát:

... Mondja ki a kongresszus, hogy addig is, amíg a hazai magánalkalmazottak kötelező nyugdíjbiztosításáról törvény lesz, fölhívja a magánalkalmazott-szervezeteket, mozdítsák előre társadalmi propagandával tagjaik csatlakozását a Magántisztviselők Országos Nyugdíjjegyesületéhez és munkálkodjanak abban az irányban, hogy a tagsági díjakat részben a munkaadók viseljék...

Az 1907-es kongresszus el is fogadta ezt a javaslatot, aminthogy mindenkor, amikor nagytanácsra gyűltek össze a magyar magánalkalmazottak, úgy nézték a mi Egyesületünket, amely a magántisztviselők erején nőtt nagygyá és fejlődik mind hatalmasabbá és amely mindenképpen méltó a magánalkalmazottak érdeklődésére, rokonérzésére és támogatására abban a formában, hogy tömött sorokban csatlakozzanak hozzá az ország magántisztviselői.

... A multak krónikájában meg kell állanunk azon az állomáson is, amikor Egyesületünk – 1897 augusztus 26-án – beköltözött a Rákóczi-út 78-as számú saját házába. Ötödfél évvel az alakulása után hatalmas palotába költözött az Egyesület, a palota szónak nem pompázó itt az értelme, hanem az Egyesület első házának az arányaiban van a magyarázata. Négy és fél év alatt szerezték meg a tagjaink a befizetéseikkel ezt a házat, és az első házat követte aztán a második... meg a többi, – most, amikor e füzet ünnepi köntösében jelentkezik a nyilvánosság előtt, az Egyesületnek öt házat, öt pompás bérházat mutatjuk be ennek a füzetnek a lapjain tagjainknak, más magántisztviselőknek és más érdeklődőknek is, akik az Egyesületen kívül állanak.

Akik az Egyesület ügyeit vezetik, hűk maradtak ahhoz a szellemhez, amelyet példaképpen mutatott az Egyesület első alelnöke, *Weiss Berthold*, akit, sajnos, hosszú idő óta távol tart a közügyektől súlyos betegsége. Kereskedőszellem, nagy energia és példászerű kereskedői gondosság voltak itt is, a mi Egyesületünk vezetésében is jellemző tulajdonai Weiss Bertholdnak, akinek nevezetesen az érdemei az Egyesület fejlődésével kapcsolatosan. És ha róla szólunk, emlékezzünk a régiekről, akik már nincsenek közöttünk és köszöntsük az ünnepi alkalmon szeretettel, akik velünk együtt vannak most is a mindennapi munkában. Egyesületünk első, valamint mostani igazgatósági tagjainak bemutatjuk az arcképét is. Emlékezzünk régiekről: *Teleki Géza gróf* volt az Egyesület első elnöke, – évek során át foglalkozott

ügyeinkkel, pedig a politika, az erdélyi részek ügyei, nagy gazdasága, az irodalom és a tudomány területei, sokféle munkát jelentett neki mindenik. Most már nincs a földön, elment közülünk, miként *Lukács Béla*, a magyar kereskedelemnek egykori minisztere, aki szintén elnöke volt az Egyesületnek és bennünket csakúgy megfosztott, mint a magyar közéletet megfosztotta időnap előtt jeles munkásságától tragikus végzete. És kegyelettel őrizzük meg emlékét *kisjókai Ágoston Józsefnek* is, aki alelnöke és később elnöke volt Egyesületünknek, igazgatója volt az Első magyar általános biztosító társaságnak és aki, mint nagyhírű matematikus, tudományát szolgálatába bocsátotta Egyesületünknek is, hogy kéz a kézben együttmunkálkodjék az Egyesület hivatalos matematikusával, és hogy két oszlopunk is legyen, két hatalmas oszlopunk, amikor az Egyesület reális alapjaira hivatkozunk. Az Egyesületnek nevezetes halottja *Adler Károly* gyárigazgató is, aki tagja volt az első igazgatóságnak és 15 éven át szentelt sok, igen sok munkát annak a nemes ügynek, amelyet a magántisztviselők nyugdíjproblémája képvisel. Ugyancsak hálával emlékezünk meg *ómoravicaí Imrédy Kálmán dr.*, a Kisbirtokosok országos földhitelintézete vezérigazgatójának, valamint *bajmoki Vajda Imre*, a Magyar Bank egykori igazgatójának munkásságáról, akik alelnökei voltak az Egyesületnek, buzgó és érdemes alelnökei, és akiket Egyesületünk ügyeitől elszólított másféle munkásságuk.

Az Egyesületnek most *Wickenburg Márk gróf* áll elnöki minőségben az élén, aki nagyon díszes hivatalt tölt be a kereskedelmi politika szolgálatában, de a munka, amelyet a Nyugdíj-egyesületben végez, sikereit más téren is növeli: a szociális politika területein. Segítőtársai az elnöki munkában az Egyesület alelnökei *Freund István dr.*, a Magyar petróleumipar r. t. igazgatója, aki a Nyugdíjegyesülettel kapcsolatos munkájában a maga kitűnő kereskedelmi érzékét érvényesíti a szigorú, de szükséges takarékoság szellemében; *Révai Ödön*, az ismert irodalmi vállalat vezérigazgatója, aki úgy fogja fel tisztségét a Nyugdíjegyesületben, mint ahogy vérbeli filantróphoz illik; *Székhács Antal*, nagykereskedő, aki nagyerejű embere a magyar közgazdasági életnek és akinek a munkáját a Nyugdíjegyesületben is a nagyszabású kereskedő látóköre, a modernség szelleme irányítja.

Az Egyesület vezetői között munkafelosztás van, nem csupán a vezetőemberek hajlandósága és temperamentuma szerint való, hanem egyébként is megvan a szervezett munkafelosztás az igazgatóság ama delegáltjai között is, akik mint ügykezelő bizottsági tagok hetenként kétszer föltétlenül, néha többször is, egybetalálkoznak a Nyugdíjegyesület hivatalos helyiségében, hogy nyilvántartsák, intézzék a folyóügyeket, az egyik ügykezelő-igazgató – *Lesch György* – külön ellenőrzője az adminisztratív kezelésnek, a másik – *Spiegl Ödön* – főként a házak ügyeivel foglalkozik, – hiszen mondtuk már, hogy Egyesületünk ötszörös háztulajdonos –, a harmadik ügykezelőbizottsági tag – *Teichner Arnold* – külön munkaterülete a tőzsde, hogy az alkalmas időpontot fölkutassa, amikor célszerűnek látszik az értékpapiroskészlet gyarapítása.

Mert a házakon kívül értékpapirosokban van a vagyona a Nyugdíjegyesületnek, járadékokban, záloglevelekben, természetesen véges-végig pupilláris biztosságú papirosokban. Akik vezetőemberei a Nyugdíjegyesületnek, az elnökség, az igazgatóság, az ügyvezető-igazgató és a delegált ügykezelőbizottsági tagok, a felügyelőbizottság, amelynek elnöke: *Kéri Jenő*, a Luizagőzmalom főtisztviselője, a magántisztviselő-osztály egyik kitűnősége, az Egyesület vezetőemberei mindannyian akként kezelik a Nyugdíjegyesület vagyonát, hozzáértéssel, féltő gondnal és olyan példás lelkiismeretességgel, hogy az Egyesületnek sziklaszilárdak az erősségei.

Ezért kell a mostani ünnepi alkalmon is a magyar magántisztviselő-osztály nyomatékos figyelmébe ajánlanunk ezt a nyugdíjintézményt, mint ennek a társadalmi osztálynak a leg-hatalmasabb alkotását, amely a legkedvezőbb módon oldja meg ez idő szerint a magánalkalmazottak nyugdíjproblémáját és ezért kell a kereskedőknek és a részvényes vállalatoknak szintén újra meg újra felhívunk a figyelmüket a mi Egyesületünkre, meg kell nekik monda-

nunk, hogy a magántisztviselők legrégebb és legerősebb nyugdíjpénztára a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete.

A magántisztviselők nyugdíjproblémájának leghelyesebb megoldása, jól tudjuk: a kötelező nyugdíjbiztosítás, de addig is, amíg elkövetkezik a törvény a kötelező nyugdíjbiztosításról, könnyelműség és tékozlás, ha elszaladnak az évek és a magántisztviselők nem gondoskodnak a maguk sorsáról arra az időre, amikor megrokkannak időnap előtt, avagy az évek hosszú sora után a munkát nem bírják többé és rászorulnak a pihenőre.

Szervezett erővel rá kell bírniok mindenütt a maguk alkalmazóit, hogy a díjfizetések megfelelő hányadával, amely a szociális igazság alapján a munkaadót illeti, iktassák őket be tagoknak a mi Nyugdíjgyesületünkbe, amely tagjai számának szaporodásával, vagyoni erejének gyarapodásával a jövőben kétségtelenül akár a díjfizetések százalékos leszállításának formájában, akár a díjfizetés idejének megrövidítésével könnyebbségeket tud majd nyújtani tagjainak.

Szervezett erővel rá kell bírniok a maguk munkaadóit, hogy a mi Nyugdíjgyesületünket válasszák ki a tisztviselők nyugdíjpénztárának, mert a magánnyugdíjpénztárak nemcsak lekötöttséget jelentenek tagjaiknak, hanem a Kúria ismeretes döntése óta bajt és anyagi kárt is jelentenek a magántisztviselőknek azon az okon, hogy a tisztviselők elveszítik keservesen szerzett filléreiket, amelyeket az ilyen vállalati pénztárba fizetnek be, elveszítik minden olyan esetben, amikor állást cserélnek.

A kereskedőknek és a részvényes vállalatoknak meg kell újra meg újra mondanunk, hogy a nyugdíjbiztosítás csakis akkor reális, ha benne a nagy számok törvénye érvényesül. A kis magánnyugdíjpénztárak csenevész szervezetek, amelyekre úgylis lecsap majd a törvény, amely a magánnyugdíjpénztárak ellenőrzéséről fog rendelkezni és amely meglesz még a kötelező nyugdíjbiztosítás törvénye előtt is.

És a munkaadóknak meg kell mondanunk, hogy a szociális kötelességek dolgában nincsenek vámsorompók. Amikor itt, a mi szomszédságunkban, Ausztriában és Németországban, megvan a kötelező nyugdíjbiztosítás, a mi országunk kereskedőinek, a magyar vállalatok főnökeinek szintén át kell látniok, hogy a folyók és a hegyek a szociális lelkiismeretnek a birodalmában nem alkothatnak határvonalakat. Ha maguk a vállalatok vezetői rajta lesznek, hogy a tisztviselők mindannyian lépjenek be a mi Nyugdíjgyesületünkbe, akkor a tisztviselők kilépése nem jelenti majd elvesztését azoknak a díjbefizetéseknek, amelyeket a főnök fizetett az ilyen tisztviselőkért; mert ha általánossá válik a csatlakozás a mi Nyugdíjgyesületünkhöz, akkor a főnök a kilépő tisztviselő helyett megint olyan alkalmazottat fog kapni, aki nyugdíjgyesületi tag, akkor mindjobban szaporodik azoknak a munkaadóknak a száma, akiknek ebben a tekintetben egyforma lesz a helyzetük és ezen a ponton is érvényesülni fog a kölcsönösségnek, a kiegyenlítésnek, az ingamozgásnak a híres törvénye, amelynek olyan nagy a szerepe a gazdasági élet körforgásában.

Az Egyesület munkásságában állandóan derekas részt vesz budapesti választmányunk és részt vesznek vidéki választmányaink is. E füzetnek külön lapján közöljük, hogy most, a jubiláris esztendőben, kik tagjai a budapesti választmánynak, hogy az országnak mely városaiban van vidéki választmányunk és vidéki választmányainknak kik az elnökei. Egyesületünk az egész országra kiterjeszkedő szervezetnek indult már húsz esztendővel ezelőtt és a tagtoborzás munkájában Budapesten a fővárosi választmány, Budapesten kívül pedig vidéki választmányaink járnak kedvvel és sikerrel a kezünkre. Sokan vannak választmányi tagjaink, tagtársaink, Budapesten és a vidéken egyaránt, akik nem látják befejezettnek a maguk munkáját, amikor az Egyesülethez csatlakoznak, hanem az egyéni szempontokon túl egyetemes szem-

pontokért harcolnak és a Nyugdíjegyesület céljait mindenfelé ösmertetve, új meg új híveket szereznek az Egyesületnek. A mi Egyesületünket, amikor elindult útjára, de fejlődése további rendjén is őszintén támogatták, mind a Budapesti kereskedelmi és iparkamara, mind a vidéki kamarák, és támogatták fővárosi, meg vidéki kereskedelmi testületek egyaránt. Emlékezőseink során hálával gondolunk az Egyesület megannyi derék támogatójára.

Az arcképek sorában, amelyekkel megörökítjük ebben az ünnepi füzetben az Egyesület első, valamint mostani igazgatóságának tagjait, bemutatjuk a Nyugdíjegyesületnek három olyan állandó funkcionáriusát is, akiknek jelentős szerep jut Egyesületünk életében: *Bogyó Samu professzort*, a M. O. NY. E. matematikusát, akinek gazdag érdemeiről ismételten megemlékezünk visszapillantásaink rendjén; *Braun Sándor drt.*, a Nyugdíjegyesület orvosát és *Fraenkel Sándor drt.*, az Egyesület ügyészét, Braun dr. orvosi, Fraenkel dr. jogi tanácsadónk, mindketten lelkes és tudós társaink az egyesületi munkában.

Amikor Egyesületünk matematikusáról szólunk, mindannyiszor rá kell mutatnunk az Egyesület alapszabályaira, amelyekből néhány szemelvényt e füzetben külön lapon is közlünk. Az Egyesület alapszabályai a fejlődésnek során többrendbeli változáson mentek keresztül, e változások közül hadd említsük föl nyomatékosan az 1903. évből, amelynek az alapján tíz év óta immár Egyesületünknek a női magánalkalmazottak csakúgy tagjai lehetnek mint a férfiak.

Ha rámutatunk az Egyesület alapszabályaira, kérjük az érdeklődőket, hasonlítsák össze a M. O. Ny. E.-ének az alapszabályait azokkal a törvényekkel, amelyeket Ausztriában meg Németországban hoztak a kötelező nyugdíjbiztosításról. Mindkét törvény szerint nagyok a tagok befizetései és kicsinyek a pénztár szolgáltatásai. Ott, ahol a biztosító matematika az alapja a számvetésnek, a helyzet csak ilyen lehet, reális alapok kellenek, hogy a nyugdíjpénztárnak meglegyen a maga idejében a teljesítőképessége.

A mi Egyesületünknek a kölcsönösség, a szövetkezés eszméje a fundamentuma. Nem vagyunk üzleti vállalat, egyetlen célunk, hogy – megdönthetetlen alapokon, a matematika alapjain – mennél nagyobb kedvezményeket nyujtsunk tagjainknak. Aki figyelemmel tanulmányozza alapszabályainkat, mindenki megállapíthatja, hogy a mi Nyugdíjegyesületünk biztosító feltételei kedvezőbbek, mint más Egyesületek avagy biztosítótársaságok tételei.

És aki figyelemmel nézi alapszabályainkat, megállapíthatja, hogy sokoldalúak. Férfiak és nők, ha nem családostak, csakúgy biztosíthatnak nyugdíjat, rokkantságdíjat, mint a családostak, akik a hozzátartozóikról is gondoskodhatnak. A járadékot rokkantság esetén, a „munkakép-telenségi járadékot”, már 10 évi befizetés után eléri az Egyesület tagjai, a nyugdíjat, az „aggkori járadékot”, különféle biztosító-feltételek szerint 40 évi vagy már 34 évi befizetés után avagy a 60 éves életkorban. Az Egyesületnek olyan biztosítótáblája is van, amely szerint a feltételes nyugdíjat megkapja az olyan tag, aki 20 éven át tagja volt az Egyesületnek, a 60 éves kort elérte és állását elvesztette. A nyugdíjat megkapja – feltételesen – vagyis mindaddig, amíg új keresete nincs.

A feltételes nyugdíjszerzésnek ez a módja már közel jár a biztosítás intézményéhez állástalanság esetére, amint hogy Egyesületünknek tagjai támogatására az alapszabályok keretén kívül van két forrása: *Erzsébet királyné özvegy- és árvaalapja 1898 óta és Gyógysegélyalapja 1905 óta*. Lelkes emberbarátok és a filantrópia területein buzgólkodó tagtársak szereztek meg az Egyesületnek ezeket az alapokat...

Aki naponként néhány fillért félretesz – nem sokat, alig kell magát megfosztania miatta valamilyen különösebb életörömtől –, néhány fillért csupán, megszerzi a védelmet a maga és a családja részére, amikor megrokkban a munkában vagy amikor elfáradva, kidől belőle. A

biztosítást rokkantság esetére elsőnek a mi Egyesületünk honosította meg ebben az országban, munkássága utat tört ezen a területen is.

Néhány fillért kell csupán félretennie naponként a magántisztviselőnek, hogy megszerezze a megnyugvást a pálya viszontagságaival szemben és hogy megszerezze a nyugodalmat öregséget. Mennél fiatalabban eszmél rá erre a megismerésre, annál csekélyebbek a fizetendő díjtételek, amelyek jogokat, helyesebben: járandóságokat jelentenek a jövőben.

A magánalkalmazottaknak most már mindannyiuknak rá kell eszmélniük arra a megismerésre is, hogy a mai gazdasági rendben alig-alig tudnak önállóakká lenni. Amit más országok foglalkozásbeli statisztikája mutat, a magyarországi legújabb népszámlálás, az 1910. évből való, szintén erős szaporodását jelenti a közgazdaság alkalmazottainak. Az iparban – ahol 20-nál kevesebb az alkalmazott – 381 ezerről 459 ezerre emelkedett 1900 óta az önálló keresők száma, ellenben az alkalmazottaké 695 ezerről 965 ezerre. A vállalatok közül, ahol 20-nál több az alkalmazott, a bányavállalatokat külön tárgyalja a statisztika. Ilyen nagyobbarányú bányavállalat 1900-ban 213 volt, 1910-ben 223, a segédszemélyzet száma 1900-ban 57 ezret tett, 1910-ben pedig 74 ezret. A húsznál több személyt foglalkoztató – nagyobb szerű – ipari vállalatok száma 1900–1910-ig 2261-ről 4020-ra emelkedett, a segédszemélyzetük 1900-ban – kerekén – 230 ezer, 1910-ben 416 ezer emberből állott. A kereskedelmi vállalatok statisztikáját még nem dolgozta föl ilyen alapon a statisztikai hivatal, de nincsen kétség benne, hogy az önálló kereskedők és a vállalatok szaporodása itt sem tart lépést az alkalmazottak számának növekedésével. A magánalkalmazottak száma mindegyre növekszik, a közgazdasági életnek nagy és nevezetes derékhadát alkotják ők, akik amint jobban és jobban felismerik a maguk helyzetét, annál inkább rátörekednek ennek a helyzetnek a mindenképpen való megerősítésére.

A termelés mai rendjében a magántisztviselők és az egyéb kereskedelmi alkalmazottak életük egész során a más alkalmazottai maradnak. Vagyont nem szerezhettek, tőkét sem tehetnek félre öreg napjaikra, csakúgy mint vagyont nem gyűjthetnek a köztisztviselők. És ugyanazok a szempontok, amelyek a köztisztviselők számára – annyi idő óta már – szükségesnek állapították meg a nyugdíjellátást, ugyanezek a szempontok kell hogy szükségesnek mutassák a magánalkalmazottak, a közgazdaság tisztviselői számára is a gondoskodást a nyugdíjellátásról.

Wilhelm Dilloo, német szociálpolitikai író, rámutat a *Pensionseinrichtungen für Privatbeamte* című munkájában a magántisztviselők rokkantsági eseteinek valószínűségeire, az ő vizsgálódásai szerint 100 ezer alkalmazott közül

25. életévében baleset következtében 8, más okon 46

43. életévében baleset következtében 27, más okon 527

60. életévében baleset következtében 46, más okon 5399

válí rokkanttá, vagyis a 43 éves emberek közül tízszer annyi lesz rokkanttá mint a 25 évesek közül és a 60 évesek sorából 10-szer annyi mint a 43 évesek csoportjából.

A rokkantság ismétlődésének megvannak a szabályszerűségei, azért szükséges a biztosítás a munkaképtelenség járadékára, és mivel az életerő, a munkabírás nem tart örökké, elsőrendű szükségnek tűnik föl a biztosítás a nyugdíjjárandóságra.

Aki föl ismeri a maga osztályhelyzetét, néhány fillért mindenik alkalmazott félre tehet naponként a nyugdíjbiztosítás céljaira. De mennél jobban halad az alkalmazottak szervezkedése, a szervezett erővel annál inkább rábírák majd a munkáltatókat az arányos hozzájárulásra a díjfizetéshez, már most is, mielőtt még elkövetkezik a munkaadókkal szemben a törvényes kényszer erre a hozzájárulásra.

... A Nyugdíjgyesület pedig, a mi Egyesületünk, úgy érezzük, a jövőben is tovább fog haladni a nagyarányú fejlődés útvonalain. Az Egyesület példája más társadalmi osztályokra is hatott: a kereskedelmi utazók, de az önálló iparosok meg kereskedők is meg akarják teremteni a maguk nyugdíjintézményeit. Mi a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületével kapcsolatosan a sikernek új meg új állomásaihoz kívánunk eljutni... Amikor Saint-Simon élete alkonyán búcsúzott barátaitól, Rodriguez bankárnak, aki mecénása és rajongó híve volt, nem egyszer elmondotta, hogy nagy dolgok megvalósításához lelkesedés kell. Ezt az Egyesületet a lelkesedés, az igazságos ügy sikerében való bizodalom, a magántisztviselők osztályhelyzetének bölcs felismerése teremtette meg. A lelkesedésre, a buzgó munkára szükség van ezután is, túl a mostani ünnepi alkalmon is és szükség van rá, hogy a magántisztviselők mind nagyobb számmal felismerjék és a felismert igazságot mind erősebben terjesszék, hogy mit jelent ennek a társadalmi osztálynak, mekkora értéket, erősséget, nyugodalmat jövőben a mi Egyesületünk: a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete.

SOROK AZ EGYESÜLET JUBILEUMÁRA.

Húsz éve áll fenn a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete. Ez öröndetes, de szomorú jelenség is.

Szomorú pedig azért, mert azt bizonyítja, hogy a magyar törvényhozás szociális lelkiismeretének órája már eddig is legalább húsz évet késik. Húsz évvel ezelőtt érlelődött már odáig a magántisztviselők mozgalma, hogy meg lehetett alakítani az Országos Nyugdíjgyesületet s íme, a magyar törvényhozás szociális lelkiismeretének órája még mindig hátrább van néhány perccel, talán néhány esztendővel is.

Erről eszembe jut Vámbéri Rusztem dr. egyetemi tanár mondása, hogy a törvényhozásnak óvatosabbnak kell lennie, mint a tudománynak, mely kísérletez. Helyes. A törvényhozás legyen óvatosabb, mint a tudomány, de ne legyen lustább, mint maga az élet és a gyakorlat.

Pedig ha a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete már odáig jutott, hogy megüli fennállásának húszéves jubileumát s a törvényhozás még mindig nem jutott el odáig, hogy az alkalmazottak nyugdíjgyét komolyan megvitathassa: akkor vagy az élet rohan nálunk túl-nagyon vagy a törvényhozás lustálkodik túl-nagyon.

De nem az élet rohan, hanem csak a törvényhozás lusta. Ez az egyetlen szomorú momentum az Önök szép jubileumán.

*Auer Róbert,
a Magyarországi Kereskedelmi
Utazók Egyesületének elnöke*

A dolgozó társadalom egyik legjelentősebb osztályát alkotó magántisztviselők szellemi és erkölcsi színvonala annál magasabb egy országban, minél inkább van megélhetésük biztosítva és a kedvezőtlen gazdasági konjunktúráktól függetlenülve. A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete ennek egyik legfontosabb biztosítékát nyújtja, ez áldásos intézmény megerősödése tehát – amelyről fennállásának 20-ik évfordulója szép bizonytságot nyújt – mindnyájunknak, akik hazánk gazdasági érdekeiért közreműködünk, meleg óhajtsát képezi.

*Bartha Arnold,
udv. tan., a Magyar Agrár- és
Járadékbank vezérigazgatója*

Alapításának 20-ik évfordulója alkalmából örömmel üdvözlöm a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületét. Hála és elismerés illeti az alapítókat, akik erős pillérekre építették a magántisztviselők jövőjét és elismerés illeti a nyugdíjgyesület mai vezetőségét is, amely lelkes szeretettel ápolja a magántisztviselők nagy, szociális érdekeit és buzgalommal működik a nyugdíjgyesület továbbfejlesztésén.

Siker és áldás kísérje a jövőben is a Nyugdíjgyesület működését.

*Bárczy István dr.,
a székesfőváros polgármestere*

Az a siker, amelyet a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete megalakulásával és húszéves fennállásával elért, bizonyítéka annak, hogy összetartással és lelkes férfiak munkájával nagy problémákat is lehetséges megoldani.

*Déri Ferenc dr.,
főv. tanácsnok, a székesfőváros
közoktatásiügyi osztályának vezetője*

Szervezkedés és élet egy. Szervezkedés nélkül nincs élet, nincs haladás. Azért minden egészséges társadalmi mozgalom szervezkedéssel kezdődik, mely az egyedeket magasabb lényé teszi, magasabb funkciókra képesíti. Ezt a magántisztviselők szervezkedése is mutatja, ama magántisztviselők szervezkedése, akik, valljuk meg, sokszor alig voltak jobb helyzetben, mint a pária. E szervezkedésnek egyik fontos lény a nyugdíjintézet, mely az aggkört a jól megérdemelt nyugalom derüs életszakává teszi. Elismerés illeti azokat, akik e nemes intézményt létesítették.

*Földes Béla dr.,
egyetemi tanár, országgyűlési képviselő*

Ha emberek jubilálnak, az rendesen szomorú stáció, mert azt jelenti, hogy már túl vannak az ifjúságon és lefelé mennek. De ha intézmények jubilálnak, az mindig örömdetes stáció, mert azt jelenti, hogy az illető intézmény túlelt a gyermekbetegségeken és megerősödvé, gyökeret verve, szilárdan és hatalmasan vág neki a jövődnek, az életnek. Örömdetes stáció tehát a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének húszesztendős jubileuma is. Örömdetes, hogy egy ilyen szükséges szociális intézmény nálunk beválhatott, meggyökerezhetett és meghonosodhatott. Örömdetes, hogy éppen alkalmazottak tudtak egy ilyen szükséges szociális intézményt a gyöngé magyar kereskedelem talajában nagyra növeszténi. És örömdetes, hogy a magántisztviselők ezzel a gyönyörű példázattal serkentőleg tudnak hatni az alkalmazottak egyéb kategóriáira is. Ezért nemcsak a magántisztviselőknek gratulálok a jubileum alkalmából, hanem magunknak is, akik más alkalmazott-testületekben iparkodunk a magántisztviselők lelkesítő példáján buzdulni és építéni.

*maróthi Fürst Bertalan,
udv. tan., a Magyarországi Kereskedelmi
Utazók Egyesületének társelnöke*

Ma már felesleges az apostoli munka fontosságát a magántisztviselők nyugdíjbiztosítása terén az érdekeltség figyelmébe ajánlani. Az apostoli, úttörő munka el van végezve. Hála és köszönet érte azoknak, akik ennek életük javát szentelték. Hálánál és köszönetnél is többet ér azonban az immár virágzó intézmény megbecsülése, előnyeinek kihasználása, vagyis az önségély hasznos érvényesítése. Erre a cselekedetre pedig örömmel buzdítom én is a fiatalságot, melynek önmaga iránti kötelessége öregségét gondtalanná tenni, élete alkonyát kellemessé, nyugodttá varázsolni. És egyik legfontosabb kötelessége a közgazdasági társadalomnak, hogy az ifjúságot ebbe ne csak belenevelje, hanem állandóan és rendszeresen támogassa is.

*Gelléri Mór,
az Országos Iparegyesület igazgatója*

Azt kívánom a mi Nyugdíjgyesületünknek, hogy mire újból jubilál, már ne magánegyesület, hanem hivatalos állami intézmény legyen, és azt a munkát, melyet húsz évvel ezelőtt egy pár melegszívű, élesszemű emberbarát jóvoltából kezdett, mint a kötelező aggkori ellátás törvényesen elismert szerve folytathassa.

*Gergely Janka,
a Nőtisztviselők Országos
Egyesületének elnöke*

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete húszéves működése alatt nemcsak tagjainak, hanem azon túlmenőleg, a magyar közgazdaságnak, elsősorban pedig az iparnak és kereskedelemnek eléggé meg nem becsülhető szolgálatokat tett.

Az egyesületünkben képviselt társadalmi rétegek, amelyeknek Schmoller oly találóan az »új középosztály« nevet adta, keletkezése, létele és boldogulása szorosan összefügg az ipar fejlődésével. Minél erősebb egy ország ipara, annál hatalmasabb benne az új középosztály. Viszont minél kiválóbb egyéniségek alkotják ezt az új középosztályt, annál hatalmasabb lendületet vesz az ipar.

Az iparnak életbevágóan fontos érdeke, hogy elsőrangú segéderőket találjon, akik hivatásuk iránti szeretettel és odaadással szentelik magukat a feladatukul rótt nagy szellemi munkának. De elsőrangú erők e pályán csak akkor fognak akadni, ha jövőjüket itt is minden körülmények között biztosítottak fogják tekinthetni. Amíg ez be nem következik, nem szabad panaszkodnunk azon, hogy mindenki az államhoz tódul, ahol egy ismert mondás szerint a hivatalnok ugyan jóformán semmit sem keres, de ez legalább biztos neki.

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének, mely ezt a társadalmi szervezetünkben mutatkozó hiányt pótolja, a magántisztviselők jövőjét biztosítja, ezen a magyar közgazdaságra nézve nagyfontosságú feladat teljesítésében rokonszenvvel és támogatással tartozunk mindnyáján, akik Magyarországnak egy szebb gazdasági jövőjéről álmodunk.

*Gratz Gusztáv dr.,
orsz. képviselő, a MGYOSZ.
ügyvezető igazgatója*

Mint igazgatója a póstatakarékpénztárnak, tehát annak az állami intézménynek, mely a szociális előrelátás jegyében született és a számtalan apró, gyenge erőknek egy hatalmas szervvé való egyesítésére vállalkozott, fokozott mértékben méltányolok minden oly intézkedést, mely hasonló módon ugyanazon célok elérésére törekszik.

De másrésről is csak a legteljesebb elismeréssel kell hogy találkozzék egy oly szervezet, melyben a fáradhatatlan munka és életküzdelem után elernyedte erők a létfenntartás nehéz gondjaitól mentesülnek.

Ezért készséggel csatlakozom én is azok sorához, kik a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületében elsőrendű szociális alkotást látnak és mint ilyent örömmel üdvözlöm most, midőn életrevalóságának fényes bizonyosságául fennállásának immár huszadik évét ünnepli.

*Halász Sándor dr.,
miniszteri tanácsos*

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyegete egyike a legszebb és legnemesebb társadalmi alakulásoknak. Bátran azt mondhatjuk, hogy a magyar középosztálynak legmodernebb és legfrissebben kialakuló rétege ismerte meg ebben nagy társadalmi szükségletét és érezte meg saját szociális fontosságát. A huszadik évfordulót elérve, nemcsak arra tekinthet vissza az egyesület, hogy sok tekintetben úttörője volt a magyar szociális biztosítás evolúciójának, hanem arra is, hogy saját tagjainak kitartása és szervezési képessége folytán oly közhasznú munkát végzett, melynek eredményéből mindenki kiveheti részét, kiben a szolidáris összetartozandóságnak érzete él. Nem hiszem, hogy volna a haladásnak olyan barátja Magyarországon, ki mást kívánhatna, mint azt, hogy bár mennél erősebb sudárba szökjön az a fa, melyet húsz évvel ezelőtt ültettek el a magántisztviselői kar derék munkásai.

*Hegedűs Lóránt dr.,
országgyűlési képviselő,
a Pesti Magyar Kereskedelmi
Bank igazgatója*

Aminthogy a Nyugdíjgyeget lelkese együttműködésből megerősödött s hatalmas intézménnyé fejlődött, melynek áldásait ezerek élvezik, úgy kell hogy megerősödjék tisztviselőben s munkaadóban a meggyőződés, hogy a humanitárius tér az, melyen mindkettőjüknek a legnemesebb feladatokért kell – önös gondolatok és célok kizárásával, egymást megértve, megbecsülve és támogatva – összefogniok s a felebaráti szeretetet érezve, kell azt a harmadikkal szemben gyakorolniok.

*Heinrich Ferenc,
udv. tan., a Budapesti
Kereskedelmi Testület elnöke*

Szétszórtan, de szolidárisan találja az egyesület jubileuma azokat, akik a Széchenyi-téri szerény irodában, kivétel nélkül a lámpa világánál, a napi munkába belefáradva, lemondással a kávéházak szórakozásairól és a családi élet melegéről, építettük a mai hatalmas alkotás alapozását. Boldognak érzem magam, hogy ott lehettem közöttük és örömmel élek most velük egyetemben az első kezdet nehézségeire vonatkozó emlékezésnek. A sors úgy intézte, hogy időközben átléptem az állami szolgálatba, ámde azért nem váltam hűtelenné a kötelékhez, melybe az elsők között léptem be. Büszkén vallom maiglan, hogy tagja vagyok az egyesületnek. Meggyőződés, hogy jó alapon nyugvó kötelékben biztosítom, munkaképtelenségem esetére, ellátásomat, meleg családi érzés, hogy ezzel kötelességet teljesítek enyéim iránt és hűség a szociális misszióhoz, melyet az egyesület teljesít: vezettek abban, hogy nem váltam ki, változott szolgálati viszonyaim között sem, a tagok sorából.

*Kovács Gyula dr.,
udv. tan., a Magyar királyi
Kereskedelmi Múzeum igazgatója*

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyegete húsz esztendő alatt oly szép eredményt ért el, amely fel kell hogy bátorítsa a magántisztviselőket arra, hogy a megkezdett irányban érelyesen tovább haladjanak. Annál üdvösebb az, hogy a magántisztviselők körében az egyének ereje nyilvánuljon meg, mennél gyengébb a magyar kereskedelem és ipar, amely e tisztviselők zömének megélhetési eszközt nyújt.

A magyar király jelszava: »Viribus unitis« legyen a polgárok minden osztályának jelszava is.

Egyesítsük erőinket minden téren és küszöböljük ki mindenhol a régi magyar átkot: a széthúzást. Mert sok a magyarnak ellensége, maga legyen tehát legalább önmagának barátja.

Az Önök sikerdús multja Önöknek biztatólag int és rámutat a jövő útjára, melyen a legnagyobb egyetértésben haladjanak előre.

Kossuth Ferenc
v. b. t. t., nyug. keresk. miniszter
és országgyűlési képviselő

A magántisztviselők csak jó példával járnak elől, ha a bennük lakozó erő tömörülése által azoknak az anyagi és erkölcsi javaknak kiküzdésére vállalkoztak, melyek egész hivatási osztályukat magasabb létszínre emelni alkalmasak. Selbst ist der Mann!

A magántisztviselők összes tagozataiból kerülnek ki polgári osztályunk leghasznosabb elemei, az ő soraikból lesznek a kereskedelem és ipar leghasznosabb úttörői, vezetői és kapitányai. Tőlük várja a magyar közgazdasági élet további fellendülését és felvirágozását. S ezért szívből kívánom, hogy a magántisztviselők által létesített közcélú intézmények életképeseknek és virágzóknak bizonyuljanak.

Lánczy Leó
v. b. t. t., a Budapesti Kereskedelmi
és Iparkamara elnöke

A »mindent az államtól« váró magyar tunyaság és nehézkesség példát találnak a szabad szervezkedésre és self help-re a Magántisztviselők Szövetségének nagysikerű munkájában. De ez a szervezet egyúttal elárulja, mi értékes, intellektuális és morális erő van abban az osztályban, mely a maga lábán járva, társadalmi úton, önerejéből ily eredményt produkált. Ezt az erőtenyezőt, a jövő Magyarországa előbb-utóbb beköszöntő fejlődési küzdelmeiben nagyon is számba kell venni, nagyon is meg kell becsülni!

Vétkes mulasztás volna termelő munkánk ezen értékes rétegét jövőben is védtelenül hagyni és törvényes úton nem gondoskodni azokról a kautelákról, amelyek, – a nyugati felfogáshoz simuló szociálpolitika elvei szerint, – az alkalmazottak jogviszonyait és nyugdíjkérdését szabályozzák.

Lányi Mór,
a Délvidéki Közgazdasági
Bank r. t. elnökigazgatója

Korunk hatalmas vállalkozási szelleme nagyszámú vállalataiban a magántisztviselők addig nem ismert osztályát teremtette meg.

A magántisztviselők helyzetének sajátsága csakhamar különálló jelentőséget adott nekik.

Sorsuk iránt nem közömbösök, egyesült erővel rendezik ügyeiket, gondoskodnak magukról, erőt gyűjtenek, tekintélyt szereznek maguknak, és követeléseiket érvényesíteni tudják. Egy a társadalmi alakulásban külön helyet vívtak ki maguknak, melyet a törvényhozás kénytelen figyelembe venni.

Összetartás tette lehetővé azt, hogy külön osztállyá fejlődtek. Összetartás fogja lehetővé tenni további jogos igényeik érvényesítését. Összetartás fogja megjelölni azt az utat, melyen a társadalmi összhang fenntartásával külön érdekeiket kielégítik.

Ezt az összetartást ápolta és gondozta a Magántisztviselők Országos Szövetsége.

Üdvözlöm e Szövetséget akkor, midőn összetartása egyik legszebb intézményének, a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyeületének húsz éves fennállását ünnepli és kívánom, hogy a magántisztviselők érdekében hasonló intézmények megeremtésére törekedjék.

*Matlekovits Sándor,
v. b. t. t., nyugalmazott kereskedelmi
államtitkár, a magyar főrendiház tagja*

KERESKEDELMI OKTATÁS ÉS KERESKEDELEM

Ha igazán nagyszabású akar lenni, akkor nem csupán a kereskedelemnek, hanem a neki munkáló szakoktatásügynek is nagystílnak, a szó legtagabb értelmében nemzetközinek kell lennie.

A kereskedelmi oktatásügy, mint pár excellence, társadalmi probléma, nem lehet öncél, hanem szervesen kell beleilleszkednie abba a keretbe, amelyet a feltartóztathatlanul haladó, fejlődő gyakorlati élet a harcot vele felvenni akaró kereskedő számára megszab.

Ebből következik az is, hogy számtalannak és folytonosnak kell lennie az érintkezésnek a kereskedelem elmélete és a kereskedelem gyakorlata között.

Ápolhatják ezt az érintkezést a kereskedelmi iskolai tanárok közvetlenül az üzleti gyakorlattal, de ápolhatják közvetve és talán hasznosabban, volt tanítványaik, ezeknek szövetségei révén.

A mi volt tanítványaik a mi tanítástervünk, tanításanyagunk gyakorlatiasságának legjobb megítélői és már csak e szempontból is szükséges és nélkülözhetetlen a velük való folytonos és élénk érintkezés fenntartása.

Mert ennek a révén válnak ők, a volt tanítványok, a mi tanítómesterünké.

Örvendetes és biztató volt az a kép, amelyet előttünk a lefolyt budapesti kereskedelmi oktatásügyi nemzetközi kongresszus fényes megnyitó ünnepsége alkalmával Delombre, volt francia miniszter, az elnöksége alatt álló francia kereskedelmi iskolák volt tanulóinak nemzeti szövetségéről elragadó ékesszólással elénkbe tárt.

Felkeltette, gondolom, ez a beszéd a jelenlevő sok nemzet mindegyik képviselőjében azt a vágyat, bár nálunk is olyan arányban volna meg a kereskedelmi iskolák volt tanulóinak erőt adó egyesülése, mint Franciaországban már megvan.

Nálunk, Magyarországon, már szintén van és jóideje nem egy ilyen szövetség. De milyen kevés, ha felgondoljuk, hogy 53 év óta, amikor az első záróbizonyítványt állították ki, negyvenezernél jóval több ifjú hagyta el érettségi bizonyítvánnyal azóta az 54-re felgyarapodott magyar felső kereskedelmi iskolákat.

Negyvenezer intelligens, derék munkása a magyar közgazdasági életnek, akiknek jelentékeny része a magántisztviselői pályán működik!

Micsoda erőt, micsoda hatalmat reprezentálna ez, ha tömöríteni sikerülne őket!

A kísérletet meg fogjuk tenni kereskedelmünk és kereskedelmi oktatásügyünk javára.

Megpróbáljuk a volt tanulókat intézetenként tömöríteni.

Azután valamennyi szövetséget egy hatalmas nemzeti szövetkezetbe.

De az egésznek a koronáját az tenné fel, ha a föld minden részében így megalakult szövetkezetek végül egyetlen világegyesülésbe állanának össze.

Ez a világegyesülés volna csak igazán megbízható tanácsadónk a kereskedelmi oktatásügy minden elvi jelentőségű kérdésében.

De végtelenül előmozdítaná tagjai érintkezése révén magát az éltető kereskedelmet is.

Mert lényében van a kereskedelemnek – és íme, eszméink kifejtésében visszakerültünk a kiinduló pontra – és az őt szolgáló kereskedelmi oktatásügynek is, hogy a szárazföldeket, tengereket átfogó, a szó teljes értelmében expanzív természetű legyen.

*Schack Béla dr.,
a felső kereskedelmi iskolák
királyi főigazgatója.*

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete fényes példája annak, hogy hogyan kell a társadalomnak önerejéből magán segítenie. E példa kétszeres értékkel bír nálunk, ahol mindenki az államtól várja a segítséget, de kétszeres értékkel bír azért is, mert nálunk a kötelező aggkor- és rokkantbiztosítás még nincs megalkotva és a magántisztviselők társadalma rá volt utalva arra, hogy önerejéből pótolja e hiányt. Ez utóbbi körülmény a nyugdíjgyelet közérdekű jelentőségét sokszorosan fokozza. A magántisztviselői kar vállán nyugszik a gazdasági munka legfárasztóbb, a legtöbb önfeláldozást igénylő része. Guzsba kötve marad minden kezdeményezés, a legszebb terv, a legjobb eszme, ha a végrehajtásához nincsenek kéznél munkatársak, akik a részletmunkát vállalni tudják s közreműködésükkel lehetővé teszik, hogy amit a vezetésre hívatottak kigondoltak, gyökeret verjen a mindennapi élet talajában. E részletmunkát végzi a magántisztviselők tábora, munkájának eredményes volta a szaktudás mellett elsősorban erkölcsi megbízhatóságától függ. Midőn a Nyugdíjgyesület tagjainak nyugdíjat biztosít, egyúttal erkölcsi megbízhatóságuk garanciáját nyújtja s ezért hasznos, mindannyiunk pártfogására érdemes közgazdasági tevékenységet fejt ki.

*Schmidt József,
nyug. államtitkár, a Magyar Országos
Központi Takarékpénztár elnöke*

Én a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének nem húszéves fennállását, hanem azokat az eredményeket ünneplem, amelyeket ez az agilis egyesület aránylag rövid két évtized alatt elért. Ezek az eredmények régi igazságokat igazolnak.

»Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur«. Abban a hatáskörben, amelyben több mint négy évtized óta működöm, állandóan hirdetem az erők tömörülésének szükségét, ami nélkül eredményeket elérni nem lehet. Végtelen nagy öröömre szolgál, amikor egy szociális intézményt, mint a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete, virágzásban látok. A további virágzásnak előfeltétele nem csupán az eddig gyűjtött erők összetartása, hanem azok fokozása új erők bevonásával.

Ha ez megtörténik, a siker jövőendőben is biztos. Ezt kívánja is minden magyar ember, aki szociális érzékkel bír.

*Schreyer Jakab, dr.,
udvari tanácsos,
a Magyar Kereskedelmi Csarnok főtitkára*

A törvényhozás feladatát vette át a magántisztviselők lelkes gárdája, mikor húsz évvel ezelőtt nyugdíjegyessel megalkotta. Azóta sem tartotta a törvényhozás szükségesnek, törvényesen és kötelezőleg rendezni a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjügyét. Az érdekeltek legalább részben rendezték maguk, ami nekik érdekük, a változó kormányoknak és a törvényhozásnak azonban nem dicséretük. Pedig ezt a mulasztást sürgősen pótolni kell, egy nagy és érdemes társadalmi osztály egzisztenciális érdeke követeli ezt. Az lesz az úttörő legjobb jutalma, ha húsz év becsületes munkája így fejeződik be, ha a mag, melyet elhintettek, így termi meg gyümölcsét.

*Szterényi József,
v. b. t. t., nyug. keresk. államiutkár
és országgy. képviselő*

Az önálló vállalkozó kockázatos munkája gyümölcsét „Remény-országban”, munkaképtelenségét sikereiben bizakodva látja biztosítva. Ha jön egy, a maihoz hasonló gazdasági rombadőlés, lefagynak reményének virágai. De legalább – voltak.

A tisztviselőnek még vagyongyűjtési reményei sincsenek. Egy nagy élethorgonya lehet csak: aggságának ellátása, – a nyugdíj, munkaképtelensége idejére. Ez kevesebb, de biztosabb.

A magántisztviselők e mentsvára a nyugdíjintézmény. És ott, hol a törvényhozás lassúsága és szociális érzékhiánya csak korholást érdemel, zsolozsmákat és hálakönnnyeket fognak aratni ez intézmény társadalmi erőinek önzetlen és buzgó harcosai.

*Surányi József,
udv. tan., a Pesti Napló főszerkesztője*

Az emberek gondolkodásában a kereskedelem fogalma összeforrt a nyereszkedés fogalmával s önként érthetőnek vélik, hogy az üzlet célja a pénzkeresés. Ebből a nézetből csak annyi igaz, hogy a kalmár és a szatócs, aki napi munkája után él, elsősorban a jövedelmezőségre kénytelen gondolni. De nem minden kereskedő egyúttal üzletember is, amint nem minden hordár bizományos, nem minden kocsis fuvarozó, és nem minden sörcsapoló vendéglős. Hogy valaki igazi üzletemberré lehessen, ahhoz a szükséges tőkén kívül még bizonyos természetadta képesség kell, amelyet nem pótolhat sem tanulás, sem gyakorlat.

Az igazi üzletembernek a vállalata, legyen az kereskedelmi üzlet, gyár, bank, színház, vasút, nem fejős tehene, hanem oly dolog, melyért lelkesedik. Melyet elhalmoz munkájával és gondjával, büszkeségével és óhajtaival; melyet virágzó, erőteljes és nagyjövőjű szervezetté kíván fejleszteni; amelynek érdekében gyakran lemond nyereségről, sőt áldozatokat hoz. Nem az a jó üzlet, mely, midőn az egyik félnek hasznót hajt, a másik félre nézve kárral jár. Hanem ellenkezőleg, a jó üzlet mind a két félnek egyaránt hasznos kell hogy legyen, már csak azért, mert máskülönben bizalmatlanságot és kedvetlenséget szül.

*Szuppán Vilmos,
kir. tanácsos, a Budapesti
Keresk. Akadémia igazgatója*

Majdnem ezeréves lett Magyarország, amíg a Magántisztviselők Országos Nyugdíjegyese megalakult, amilyen nagy hézagot pótol ezen alakítás, oly feltűnő, hogy ily hosszú időnek kellett elmulni, míg ezen intézmény létesítésére egyáltalán valaki is gondolt. Már a múlt században volt ugyan erősen fejlődő iparunk és kereskedelmünk, de mégis csak a század végén

jutott ezen feltétlenül nemes és közhasznú eszme néhány lelkes férfiú kezdeményezésére a megvalósítás stádiumába.

Hogy a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete azoknak, kik ezen egyesület tagjai, mit jelent, azt néhány rövid sor keretében nehéz lenne elmondani, de hogy mindazoknak a tisztviselőknek, akik nem gazdag részvénytársaságoknak az alkalmazottjai, oly soká kellett várniok arra a lehetőségre, hogy aggságukban el legyenek látva és hogy özvegyeik biztos évjáradékra számíthassanak, ez valóban szomorú és sajnálatos jelensége annak, hogy a közgazdasági jóléti intézmények az előző időkben mily nagy mértékben el voltak hanyagolva.

Mennyi keserűséget csillapított és mennyi könnyet szárított föl a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének jótékony tevékenysége már eddig is és mily nagyra van hivatva a jövőben! De igazán nagyra és hivatásának tetőpontjára csak akkor fog emelkedni, ha ezen nemes intézményt fel fogják karolni mindazok a tényezők, amelyek a magántisztviselők ügyét hazánkban támogatni hivatva vannak. És bátran ki merem mondani, hogy elsősorban az államnak volna kötelessége a magántisztviselők nyugdíjkérdését tanulmányozás tárgyává tenni és a szerzett tapasztalatok alapján imperatív intézkedésekkel segíteni. Segíteni pedig olyképpen, hogy ezen intézmény ne csak fakultatív jelleggel bírjon, hanem igenis kötelezővé tétessék és hogy a Nyugdíjgyesület képes legyen segítséget nyújtani mindazoknak, akik más nyugdíjintézmények által meg nem védve, ezen segítségre egyenesen rászorulnak.

Megállapodott véleményem tehát, hogy a Magántisztviselők Nyugdíjgyesülete, bármily örvendetes térfoglalást mutat fennállásának húsz éve alatt, nemes hivatásának még csak gyermekkorát éli, de az összes hivatott tényezők támogatását feltételezve, magában hordja biztos képességét jövő nagy és minden igaz ember által kívánt fejlődésének.

*Walder Gyula,
a Pesti Hazai Első Takarékpénztár
vezérigazgatója*

A ma nyugalma részben a jövő gondnélküliségének biztosítása teszi lehetővé.

Az alkalmazott helyzetének javulását munkaadójától minél nagyobb függetlenítése.

Ennek a két nagy feladatnak szolgálatában áll a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete, amikor egyfelől csekély befizetések árán megszerezhetjük azt a tudatot, mi vagyontalan proletárok, hogy aggkorunkban, vagy munkaképtelenségünk esetén nem kell éhezünk és amikor másfelől függetlenít bennünket némiképpen munkaadónktól és ment meg bennünket ez által a rabszolga helyzetétől.

Ez a nyugdíjgyelet, mely teljesen független munkaadóktól, amiáltal lehetővé válik, hogy az adott esetben a szabad költözködés útján változtathassunk, esetleg javíthassunk helyzetünkön, óriási előnyt jelent az alkalmazás helyével kapcsolatos nyugdíjellátással szemben. A legjobb megoldás a kötelező nyugdíjbiztosítás megvalósulásáig.

Azért, ahol és amikor csak alkalom van rá, minden erőmmel igyekszem a tisztviselő-társadalom figyelmét erre a nagyjelentőségű intézményre felhívni. Hálásak legyünk mindannyian a bátor és kitartó úttörőknek, akik e kimagasló fontosságú szociális intézményt megteremtették. Az a magánalkalmazott, aki a Nyugdíjgyeletbe belépett, felismerte helyzetét, és aki helyzetét felismerte, az javítani is tud rajta mind jobban és jobban.

*Willhelm Szidónia,
a Nőtisztviselők Országos Egyesületének titkára*

A mily fokban a gazdasági haladás egész menete a magánélet kereteiből eltávolodva mindinkább társadalmi jellegű elemekkel telik meg, oly mérvben alakul át a régi értelemben vett magántisztviselő is a köz munkásává, ami természetes célja és történelmileg kialakult ambíciója. Ezekben a tendenciákban és törekvésekben két motor hajtja előre a magántisztviselők tiszteletreméltó tömegét: szolidaritásuk és ennek nyomán fakadó társadalmi megbecsülésük, mely az utóbbi évek speciális hivatalnok-szociálpolitikájában jut mind pregnánsabban kifejezésre.

Ez a két erőforrás fogja ledönteni a köztisztviselők és a magántisztviselők között emelt mesterséges válaszfalakat és egymást kiegészítve, védve, támogatva, diadalra vinni a tisztviselőosztály egészének ügyét.

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete 20 évi becsületes munkával megmutatta, hogy mire képes az önsegély és a szolidaritás, de megmutatta egyszersmind azt is, hogy a magyar magántisztviselők ezen idő alatt egységes szociálpolitikai egésszé fejlődtek, amellyel számolni kell, mert érdemes és nagyerejű hordozói a pompásan kibontakozó magyar közgazdasági kulturának.

*Wildner Ödön dr.,
főv. tanácsnok, a tan. XIV. (közművelődési
és szociálpolitikai) ügyosztály vezetője*

AZ EGYESÜLET VAGYONGYARAPODÁSÁNAK TÁBLÁZATOS KIMUTATÁSA

Év	Díjtartalék		Külön tartalék		Vagyon		Záloglevelekben és egyéb óvadékképes értékpapírokban elhelyezve		Ingatlanban elhelyezve		
	korona	fillér	korona	fillér	korona	fillér	korona	fillér	Hány ingatlan	Az ingatlanok értéke (vételára)	
										korona	fillér
1894	73,205	62	18,697	66	91,903	28	79,032	50	–	–	–
1895-1898	672,439	02	102,396	78	774,835	80	369,590	–	1	565,169	70
1899-1903	2.122,515	16	278,944	72	2.401,459	88	1.577,922	50	2	1.210,746	36
1904	2.558,370	13	338,246	07	2.896,616	20	2.061,440	50	2	1.210,746	36
1905	3.013,245	67	390,529	28	3.403,774	95	2.577,559	75	2	1.210,746	36
1906	3.570,246	14	454,824	12	4.025,070	26	2.438,964	35	3	2.480,941	24
1907	4.181,046	42	449,230	89	4.630,277	31	3.035,937	60	3	2.480,941	24
1908	4.876,525	08	505,223	25	5.381,748	33	5.719,276	95	3	2.480,941	24
1909	5.705,624	99	571,924	12	6.277,549	11	4.501,082	–	3	2.480,941	24
1910	6.655,501	82	693,239	33	7.348,741	15	4.841,728	75	4	3.772,801	92
1911	7.725,748	75	709,337	50	8.435,086	25	5.808,587	–	4	3.772,801	92
1912	8.819,728	71	613,286	64	9.433,015	35	6.052,032	35	4	3.772,801	92
1913	9.963,032	73	615,201	27	10.578,234	–	6.705,821	50	5	4.599,841	72

AZ EGYESÜLET TAGMOZGALMA A LEFOLYT 20 ÉV ALATT

Naptári év	Belépett		Törölt tagok	Taglétszám az év végén	A rendes tagok részéről biztosított összeg a naptári év végén (korona)
1894	rendes tag	786	188	598	1.294,080
	alapító tag	4	–	4	
	pártoló tag	–	–	–	
1895-1898	rendes tag	930	325	1203	2.414,350
	alapító tag	28	–	28	
	pártoló tag	–	–	–	
1899-1903	rendes tag	1121	481	1843	3.684,950
	alapító tag	4	–	41	
	pártoló tag	–	–	–	
1904	rendes tag	337	147	2033	4.091,130
	alapító tag	5	–	46	
	pártoló tag	15	–	15	
1905	rendes tag	249	164	2118	4.251,210
	alapító tag	1	–	47	
	pártoló tag	26	–	41	
1906	rendes tag	269	111	2276	4.562,730
	alapító tag	10	–	57	
	pártoló tag	9	1	49	
1907	rendes tag	271	136	2411	4.893,290
	alapító tag	9	–	66	
	pártoló tag	7	1	55	
1908	rendes tag	310	153	2568	5.252,490
	alapító tag	5	–	71	
	pártoló tag	12	2	65	
1909	rendes tag	369	140	2797	5.807,468
	alapító tag	4	–	75	
	pártoló tag	6	1	70	
1910	rendes tag	344	188	2953	6.194,158
	alapító tag	7	–	82	
	pártoló tag	–	1	69	
1911	rendes tag	374	179	3148	6.745,835
	alapító tag	–	–	82	
	pártoló tag	5	1	73	
1912	rendes tag	408	212	3344	7.190,261
	alapító tag	2	–	84	
	pártoló tag	3	6	70	
1913	rendes tag	355	215	3484	7.558,802
	alapító tag	1	–	85	
	pártoló tag	6	1	75	

KIMUTATÁS AZ EGYESÜLET JÁRADÉKOSAIRÓL

Naptári év	Munkaképtelenségi járadékot vagy nyugdíjat kapnak			Özvegyi járadékot kapnak			A 10 éves vagy rövidebb karencia alatt munkaképtelenné váltak			A 10 éves vagy rövidebb karencia alatt elhalt tagok hátramaradottai		
	Hányan	A folyósított összeg		Hányan	A folyósított összeg		Hányan	A részükre folyósított összeg		Hányan	A részükre folyósított összeg	
		korona	fillér		korona	fillér		korona	fillér		korona	fillér
1894	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1895-1898	–	–	–	–	–	–	–	–	–	15	5,589	96
1899-1903	–	–	–	–	–	–	2	1,971	–	47	45,084	58
1904	5	2,090	–	1	400	–	5	7,502	64	16	22,425	–
1905	10	8,213	33	6	3,116	–	–	–	–	12	17,156	29
1906	14	13,052	82	10	8,147	74	1	2,068	09	7	12,103	47
1907	17	17,822	13	16	12,571	68	5	3,854	74	10	12,324	05
1908	24	22,307	34	21	17,580	45	2	2,609	68	15	19,978	01
1909	36	31,237	89	34	28,707	64	3	6,088	54	7	8,326	06
1910	51	47,778	34	45	36,204	49	3	4,634	32	7	7,396	42
1911	59	63,406	91	56	43,994	09	4	5,687	40	5	7,536	95
1912	71	68,195	39	70	56,224	08	3	4,853	90	16	20,076	66
1913	87	88,157	40	76	67,292	47	5	6,624	41	6	8,169	77
		362,261	55		274,238	64	33	45,894	72	163	186,167	22

Jegyzet. Az itt kitüntetett illetményeken kívül az Egyesület a szükség vagy nyomor méltánylást érdemlő eseteiben jótékonycélú alapjai terhére rendkívüli segítségeket is folyósított, még pedig az »Erzsébet királyné özvegy- és árva-segélyalap« terhére 61 esetben egyenkint 150–1700 koronáig terjedő, míg a »Gyógysegélyalap« terhére 58 esetben, egyenkint 20–500 koronáig terjedő segítőösszegeket.

AZ EGYESÜLET ALAPÍTÓ TAGJAI 1894–1913-IG

(500–2000 KORONA ÖSSZEGGEL)

Adler Károly, igazg. †, Budapest
kisjókai Ágoston József, kir. tan. †, Budapest
Athenaeum irod. és nyomdai r. t., Budapest
Back Károly, magánzó, Budapest
Beimel Sándor, udv. tan., Budapest
Belvárosi takarékpénztár r. t., Budapest
Biehn János, gyáros, Budapest
Bihar-Szilágyi olajipar r. t., Budapest
Brandstädter Izsák, magánzó, Budapest
Brüll Henrik és fiai, Budapest
Bpesti tkptár és orsz. zál. kölcs. r. t., Budapest
Csányi műmalom r. t. Kassa
Egger Gyula, vezérigazgató, Budapest
Egyes. téglá- és cementgyár r. t., Budapest
Fellner Henrik, igazgató, Budapest
Fleischl Sándor, dán kir. főkonzul, Budapest
Fiumei első magyar rizshántoló- és keményítőgyár r. t., Fiume
bocsári Frankl József, vezérigazg., Budapest
Freund Adolf, igazg. †, Budapest
Freund Antal és Fülöp, Budapest
Freund István dr., igazg., Budapest
maróthi Fürst László, udv. tan., Budapest
budai Goldberger Berthold †, Budapest
Goldberger J. H., kereskedő, Budapest
Buday Goldberger Leó dr., vezérig., Budapest
Goldzieher Géza, nagykereskedő, Budapest
Gregersen G. és Fia, Budapest
győri Gschwindt Ernő dr., vezérig., Budapest
győri Gschwindt Mihály, Budapest
Guttmann és Wahl, Budapest
Halász Manó, igazgató, Budapest
Hazai bank r. t., Budapest
Háromszéki takptár, Sepsiszentgyörgy
Herzfeld Frigyes, kereskedő, Budapest
királdi Herz Zsigmond, udv. tan. †, Budapest
Hoffmann Alfréd †, Budapest
Hoffmann S. és W., Budapest
ómoraviczai Imrédy Kálmán dr., udv. tan., vezérigazgató, Budapest
Kachelmann Károly és Fiai, Vihnye
Kanitz Ignác és Fiai, Budapest
Kassai Népbank, Kassa
Kassai takarékpénztár, Kassa
Károlyi Sándor gróf †, Budapest

Kisbirtokosok orsz. földh. intézete, Budapest
 Klein Dezső, kereskedő, Budapest
 Krausz és Bettelheim, Budapest
 Lánczy Leó, v. b. t. t., Budapest
 Löwenstein Arnold, igazgató, Budapest
 Löwenstein György, Budapest
 Luczenbacher Pál †, Budapest
 Ludwig Gottfried, Pozsony
 Magyar agrár- és járadékbank, Budapest
 Magyar aszfalt r. t., Budapest
 Magyar általános takptár r. t., Budapest
 Magyar cukoripar r. t., Budapest
 Magyar jelzáloghitelbank, Budapest
 Magyar leszámítoló és pénzváltó bank, Budapest
 Mezei Mór dr., ügyvéd, Budapest
 Modern és Breitner, Budapest
 Molnár Béla, kereskedő, Budapest
 Muszári aranybányatársulat, Brád
 Müller Pál, vezérigazgató, Budapest
 Neumann és Ungerleider, Budapest
 Neumann Testvérek, Arad
 Pesti hazai első tak.-pénztár egyesület, Bpest
 Pesti magyar kereskedelmi bank, Budapest
 Popper István, mérnök, vállalk., Budapest
 Redlich, Ohrenstein és Spitzer, Budapest
 Regenhart Ferenc és Társai, Pozsony
 Rothschild S. M. bankház, Wien
 Saxlehner András, Budapest
 Baron Carl von Stummer †, Wien
 Szt. István Társulat, Budapest
 Székács Antal, udvari tanácsos, Budapest
 Székely Ferenc, udv. tan., vezérig., Budapest
 Tóth László dr., Budapest
 Tömöry Károly ifj., Budapest
 csantavéri Törley József †, Budapest
 baranyavári Ullmann Adolf, főrend., Budapest
 bajmoki Vajda Imre, Budapest
 Vuk Lajos †, Budapest
 Weisenbacher Endre, Budapest
 Weiss Berthold, udv. tan., Budapest
 Wodianer Albert báró, v. b. t. t., †, Budapest
 újpesti Wolfner Tivadar, Budapest

Alapító tagja az Egyesületnek, ki az Egyesület vagyonához egyszersmindenkorra legalább 500 koronával hozzájárul, mely összeg legfeljebb két egyenlő részletben is befizethető.

AZ EGYESÜLET PÁRTOLÓ TAGJAI 1913 DEC. 31-ig

(ÉVI 25–50 KORONÁIG TERJEDŐ ÖSSZEGGEL)

Adler Lajos, bankár, Budapest
Alfa Separator r. t., Budapest
Ambrus Károly, igazgató, Budapest
Apfelbaum Hugóné özv., Versecz
Apolló kőolajfinomítógyár r. t., Pozsony
Aszódi takarékpénztár r. t., Aszód
Back Bernát fiai, Szeged
Baumgarten Henrik, udv. tan., vezérigazgató, Budapest
Bendel Gusztáv, Budapest
Berl D., Budapest
Bibel János, Budapest
Bleckmann János E., Budapest
Budapesti ált. villám, r. t., Budapest
Budapesti Hirlap ujságvállalata, Budapest
Czettel Dániel, igazgató †, Budapest
Deutsch Zsigmond fiai, Budapest
Eissler J. & Brüder, Wien
Engel Ármin, igazgató, Budapest
Faragó Béla, Zalaegerszeg
Felmayer István és fiai r. t., Székesfehérvár
Ferencz-csatorna r. társulat, Budapest
Fischl Ignác, igazgató, Budapest
Fiumei nyilvános raktár r. t., Fiume
»Flóra« gyertyagyár r. t., Budapest
Gallart Girbal Jose, Budapest
Girardi A. és testvére, Budapest
Gizella gőzmalom, Budapest
Gschwindt-féle szeszgyár r. t., Budapest
Haladás üzleti könyvgyár, Budapest
Hamburger és Birkholz, Budapest
Herz Vilmos, kir. tan., igazg., Budapest
Jellinek Marcell, igazgató, Budapest
Kassai jelzálogbank, Kassa
Keller Viktor, igazgató, Budapest
Kern Gyula, Budapest
Kilián Frigyes utóda, Budapest
Királmalom r. t., Budapest
Kohn A. M., Budapest
Kowald Péter és fia, Budapest
Könyves Kálmán r. t., Budapest
Kőrösbánya és vidéke tkptár, Kőrösbánya
Központi gáz és vill. r. t., Budapest
Kramer J., Budapest
Krasznamegyei takarékpénztár egyesület, Szilágysomlyó
Kray E. és Társa, Budapest

Latzkó N. és Popper, Budapest
Lévai keresk. bank r. t., Léva
Lipótvárosi bank m. szöv., Budapest
Magyar motor- és gépgyár részv. társ., Szombathely
Margulit Gyula †, Budapest
Mautner és Wilczek, Budapest
Máramarosi sóvasút r. t., Budapest
Nyitrai népbank m. r. t., Nyitra
Pallas irod. és nyomdai r. t., Budapest
Pátria irod. váll. és nyomdai részv. társ., Budapest
Pintér József, igazgató, Ujpest
Radnai Károly, Budapest
Rábaközi takarékpénztár, Csorna
Rácz Jenő, Miskolcz
Révai Ödön, Budapest
Révai Testvérek, irod. int. r. t., Budapest
Röck István, Budapest
Salzer Lajos, igazgató, Budapest
Sárosvármegyei tkptár r. t., Eperjes
Sátori Mór, Budapest
Singer Lipót, Érsekújvár
Szab. parafakő- és parafakőépítmény-gyár r. t., Budapest
Szabolcsi hitelbank, Nyíregyháza
Szájbély Gyula, udv. tan., Budapest
Szécsi Lajos, vezérigazgató, Budapest
Ujpesti takarékpénztár, Ujpest
Umheiser József, igazgató, Budapest
Urban Adolf, udv. tan., Budapest
Verseczi hitelbank, Versecz
Weisz Fülöp, vezérigazgató, Budapest

Pártoló tag, aki magát legalább 6 évi időtartamra évenként legalább 25 korona befizetésére kötelezi.

AZ EGYESÜLET ELNÖKSÉGÉNEK, IGAZGATÓSÁGÁNAK ÉS FELÜGYELŐBIZOTTSÁGÁNAK TAGJAI 1914-BEN

ELNÖK:

GRÓF WICKENBURG MÁRK DR.

V. B. T. T., KÜLÜGYM. OSZTÁLYFŐNÖK

ALELNÖKÖK:

Freund István dr., a Magyar petróleumipar r. t. igazgatója

Révai Ödön, a Révai Testvérek irod. int. r. t. vezérigazgatója

Székács Antal, m. kir. udv. tan., a Schwarcz A. és fiai cég beltagja

IGAZGATÓSÁGI TAGOK AZ ALAPÍTÓ ÉS PÁRTOLÓ TAGOK SORÁBÓL:

Egger Gyula, az Egyesült izzólámpa és villamossági r. t. vezérigazgatója

Fischl Ignác, a Wiener Bankverein magyarországi fióktelepének igazgatója

Fleischl Sándor terménynagykereskedő, dán kir. főkonzul

maróthi Fürst László udv. tan., a Fürst Jakab és Fiai cég főnöke

Buday Goldberger Leó dr., a Goldberger Sámuel F. és fiai r. t. vezérigazgatója

Gregersen Nils, a Gregersen G. és fiai cég beltagja

győri Gschwindt Ernő, a Gschwindt-gyár r. t. vezérigazgatója

Herzfeld Frigyes, a Schreiber D. és fiai cég beltagja

Popper István vállalkozó, mérnök

Salczer Lajos, a Hofherr és Schrantz és Clayton-Shuttleworth r. t. igazgatója

Strasser Imre dr., a Strasser és König cég belt.

Tömöry Károly, a Schopper I. G. cég beltagja

IGAZGATÓSÁGI TAGOK A RENDES TAGOK SORÁBÓL:

Bacher Adolf, az Országos raktárházak r. t. h. igazgatója

Fazekas Ármin, a Hasenörl Ede cég cégvezetője

Förstner Sándor, a budapesti Zsolnay-féle porcellán- és fayence-gyár r. t. igazg.

Guttman Miksa kir. tan., a Magyar tudakozódó egyesület vezérigazgatója

Horváth Géza, a Könyves Kálmán műkiadó r. t. igazgatója

Jász Károly, a Danubius hajó- és gépgyár r. t. főmérnöke

Katona Zsigmond, a Gizella-gőzmalom r. t. vezérigazgatója

Lesch György, a Wörner J. és Tsa cég irodafőnöke

Meisl Gusztáv, a M. O. Ny. E. ügyvezető-igazg.

Rein Sándor, a Gschwindt-féle szeszgyár r. t. igazgatója

Spiegel Ödön, a Magyar petróleumipar r. t. cégvezetője

Teichner Arnold, a Beimel és fia cég cégvezetője

FELÜGYELŐBIZOTTSÁGI TAGOK:

Gelléri Adolf, a Gizella-gőzm. r. t. főtisztviselője

Jahoda Adolf, az Erdélyi erdőipar r. t. igazg.

Kéri Jenő, a Luiza-gőzm. r. t. cégvezetője

Richter Albert, a Ferenc-csatorna r. t. titkára

Rothfeld Richárd, a Leszám. takptár m. sz. igazg.

Strauber Samu, az Adler Lajos és fia cég főtisztviselője

Takács Mór, a Bihar-Szilágyi olajipar r. t. igazgatója

KÖZPONTI VÁLASZTMÁNY

A KÖZGYŰLÉS RÉSZÉRŐL VÁLASZTOTT MOSTANI VÁLASZTMÁNYI TAGOK NÉVSORA:

Bálint Leó, a Magy. leszám. és pénzváltó bank tisztviselője
Biacs Ödön, a Kollerich Pál és fiai cég tisztv.
Bodnár Dezső, az »Unio« vill. r. t. igazgatója
Buchwald Sándor, a Kohn A. M. cég főtisztviselője
Gutfreund József önálló
Guttmann Zsigmond, a Magy. keresk. hitelbank r. t. vezérigazgatója
Haas Mór, az Egyes. m. parketgy. igazgatója.
Halász Izsó, a Fáy Antal és Társa cég főtisztviselője
Haberfeld Miksa, a Neuschloss-féle nasici tanningyár és gőzfűrész r. t. igazg.
Hirsch Hugó, a Király-malom főtisztviselője
Horváth Pál Ignác, a Schopper J. G. cég levelezője
Kasics Osman dr., a Fodor-féle zeneisk. h. igazg.
Kertész Vilmos, a Bihar-Szilágyi olajipar r. t. cégv.
Lamberger Gyula, a Magy. aszfalt r. t. cégvezetője
Lederer Mór, a Budai polgári takarékpénztár r. t. vezérigazgatója
Orván Sándor önálló
Prochnow Károly, a Gschwindt-féle szeszgyár r. t. tisztviselője
Réti Béla, a Lampel-Wodianer könyvkiadóvállalat cégvezetője
Schäffer János, a Szent István társulat főtisztv.
Schillinger Zsigmond vállalk.
Simonyi Ignác önálló
Stiller József, a Freund Antal és Fülöp cég főtisztviselője
Strasser Miksa vállalkozó
Szilárd Károly, a Flóra gyertyagyár r. t. irodafőnöke
Umheiser József, a Központi gáz és villamossági r. t. igazgatója
Vajda Ármin, a Posner K. Lajos és fia cég irodafőnöke
Willhelm Szidónia, a Nőtisztv. orsz. egyes. titkára

AKIKET AZ EGYESÜLET KÖTELEKÉHEZ TARTOZÓ VÁLLALATOK TISZTVISELŐI AZ EGYESÜLET VÁLASZTMÁNYÁBA KÉPVISELŐKKÉNT KIKÜLDÖTTEK:

Auer Géza, a Könyves Kálmán r. t. cégvezetője
Benedict Miksa, a Magyar tudakozódó egyeslet irodafőnöke
Borsos Sándor, a Haas F-és Fiai r. t. tisztviselője
Deixner Adolf, a Szent Lukács-fürdő r. t. tisztv.
Gyulai Andor
Hubert Emil, a Magyar fém- és lámpaárúgyár cégvezetője
Illés Gusztáv, a Hofherr és Schrantz és Clayton-Shuttleworth r. t. főpénztárosa
Kende Sándor, a Magyar petróleumipar r. t. főkönyvelője
Koltai Mátyás, a Magyar aszfalt r. t. h. igazgatója
Korvinyi Adolf, a Perlesz sertésvágó főtisztv.
Küzdy Arthur, a Ferenc-csatorna r. t. főpénztárosa
Lasswitz Kálmán, az Athenaeum r. t. h. igazgatója
Molnár Imre, a Révai Testvérek r. t. igazgatója
Müller Pál ifj., a Gschwindt-gyár r. t. igazgatója
Neuhold József, a Pátria r. t. főkönyvelője

Panda Vince, a Schopper J. G. cég cégvezetője
Pór Hugó, a Bihar-Szilágyi olajipar r. t. tisztv.
Pserhofer Arnold, a Beimel és Fia cég cégvezetője
Romoda Ferenc, a Budapesti ipar- és keresk. munkaközv. int. irodavezetője
Seltenreich Kornél, a Budapesti ált. vill. r. t. főtitkára
Stanga József, az Alfa Separator r. t. cégvezetője
Vállas Lajos, a Franklin-társulat h. igazgatója
Balázs Simon, a Fiumei nyilván. raktár r. t. tisztviselője, Fiume
Bogdán Arthur, a Háromszéki takptár r. t. vezérigazgatója, Sepsiszentgyörgy
Fest Oszkár, a Kassai népbank vez. igaz., Kassa
Guist Gusztáv, a Verseci takarékp. titkára, Versec
Meister Adolf, a Felmayer-gyár r. t. cégvezetője, Székesfehérvár
Novotny Cornél, a Hengermalom r. t. cégvez., Vác
Pető Bertalan, a Bars megyei népbank vezérigazgatója, Aranyosmarót
Pollák Ignác, a Forgalmi bank r. t. főtisztviselője, Fiume
Rochlitz Arthur, az Ipar- és keresk. bank h. igazgatója, Debreczen
Szirmay Jenő, a Kühne E. r. t. cégvezetője, Moson
Uxa J. Károly, a Sárkány I. Károly örökösei cég cégvezetője, Csetnek

AZ EGYESÜLET VIDÉKI VÁLASZTMÁNYAI:

ARAD:

Elnök: Sohlmann Márton, az Andrányi Károly és Fiai cég cégvezetője

BRÁD:

Elnök: Török Arthur dr., a Rudai 12 apostolbánya főorvosa

DEBRECZEN:

Elnök: Székely Albert, a Gazd. takarékpénztár vezérigazgatója

FIUME:

Elnök: Lampel Béla, a Fiumei nyilvános raktár r. t. igazgatója

GYŐR:

Elnök: Weisz Hugó, Back Hermann győri hengermalmának igazgatója

KASSA:

Elnök: Klimkovics Elemér, a Kassai takarékpénztár h. igazgatója

KOLOZSVÁR:

Elnök: Ferenczy Gyula, a Mezőgazdasági bank és takarékpénztár r. t. vezérigazgatója

MISKOLCZ:

Elnök: Tury József, az Erzsébet-fürdő r. t. igazg.

Társelnök: Marusák Károly, a Ker. munkásbiztosító pénztár igazgatója

NAGYKÁROLY ÉS VIDÉKE:

Elnök: Sternberg Jenő, a Központi takarékpénztár igazg.

NAGYVÁRAD:

Elnök: Reményi Vilmos, Kiss Dávid és társa cégben

NAGYKANIZSA:

Elnök: Rosenberg Oszkár, a Segélyegylet szövetkezet főtisztviselője

PÉCS:

Elnök: Valkó Béla, a Pécsi irod. és könyvnyomda r. t. igazgatója

POZSONY:

Elnök: Bátorffy Sándor, a Pozsonyi ált. takarékpénztár főtisztviselője

ROZSNYÓ ÉS VIDÉKE:

Elnök: Gintner Bálint, uradalmi erdőgondnok, Rozsnyó

RUTTKA ÉS VIDÉKE:

Elnök: Vadnay Károly, a Ksod. fogy. szöv. főtisztviselője

SOPRON:

Elnök: Becht Rezső, a Soproni takaré- és kölcsönegylet főtisztviselője

SZEGED:

Elnök: Rosenberg János, a Szegedi hitelbank r. t. vezérigazgatója

SZOMBATHELY:

Aelnök: Szász Béla, a Vasvármegyei elektromos művek r. t. ügyvivő-igazgatója

TEMESVÁR:

Elnök: Sztamoray János, a Temesvári I. takarékpénztár vezérigazgatója

VERSE CZ:

Elnök: Andrejovits Antal, a Takaré- és előlegegylet irodafőnöke

AZ EGYESÜLET MOSTANI TISZTVISELŐINEK NÉVSORA (1914. ÉVBEN)

Ügyv.-igazgató: Meisl Gusztáv

Titkár: Weiner Sándor

Könyvelő: Ormós Ernő

Pénztáros: Sternberg Imre

Tisztviselők: Rechnitz Oszkár, Pechacsek Anna, Grünwald Kata, Oticán Franciska

Az Egyesület matematikusa: Bogyó Samu, kir. tan., a bpesti keresk. akad. ny. tanára

Jogtanácsos: Fraenkel Sándor dr., ügyvéd

Főorvos: Braun Sándor dr., egyet. orvostudor

AZ ELSŐ TISZTIKAR NÉVSORA (1894/95. ÉVBEN)

Ügyv. igazgató: Meisl Gusztáv

Titkár: Gerő Mór

Tisztviselő: Freund Sándor

Az Egyesület matematikusa: Bogyó Samu kir. tanácsos, a budapesti kereskedelmi akadémia rendes tanára

SZEMELVÉNYEK AZ ALAPSZABÁLYOKBÓL

I.

5. §. Az Egyesületbe rendes tagul felvehető minden, a magyar szent korona országai, valamint Bosznia és Hercegovina területén székelő pénz- vagy biztosítóintézet, az állam vagy törvényhatóságok vagy magánosok által fenntartott intézetek, testületek és üzemek, kereskedelmi, ipari vagy mezőgazdasági vállalat, egyén, cég vagy testület tisztviselője vagy egyéb alkalmazottja, de ha külföldön van alkalmazva, magyar honosnak kell lennie. Felvehető továbbá külföldi cégek alkalmazottja is, ha állandóan a magyar szent korona országaiban vagy Bosznia- és Hercegovinában tartózkodik. Rendes tagul felvehető az előbb felsoroltaktól eltérő foglalkozású egyén is, de ennek felvételét csak az igazgatóság tagjainak legalább kétharmada jelenlétében szótöbbséggel lehet elhatározni.

Az Egyesület átvehet meglevő nyugdíjpénztárakat is, illetőleg ezek tagjait és vagyonát esetről esetre a jelen alapszabályokban lefektetett alapelvek alapján, de csak olyképpen, hogy az átvétel az Egyesület matematikai mérlegére hátránnyal ne járjon.

4. §. Alapító tagja az Egyesületnek az, ki az Egyesület vagyonához egyszersmindenkorra legalább 500 koronával hozzájárul, mely összeg legfeljebb két év alatt két egyenlő részletben is befizethető.

5. §. Pártoló tag az, aki magát legalább 6 évi időtartamra évenként legalább 25 korona befizetésére kötelezi. A pártoló tagok járuléka az Egyesület vagyonához csatoltatnak.

11. §. A biztosítható legkisebb ellátási összeg 600, a legnagyobb összeg 7000 korona, de a »G« táblázat szerint csak 3000 korona. Több díjtáblázat szerinti ellátás összegei feltétlenül együttesen vétetnek számításba és a 7000 koronát felül nem haladhatják.

18. §. Ha a tag díjhátralékban nincs, az ellátási összeget a 11. §-ban megjelölt határig felemelheti (felemelés) vagy az ellátást 20 éves koráig visszamenőleg ki is terjesztheti (kiterjesztés).

Úgy a felemelés, mint a kiterjesztés elfogadása tárgyában az igazgatóság az általa kijelölt orvos vagy orvosok jelentése alapján végérvényesen határoz.

Az orvosi vizsgálat költségeit a tag viseli.

II.

A BIZTOSÍTÁS MÓDOZATAINAK ÉS FELTÉTELEINEK KIVONATOS ISMERTETÉSE TÁBLÁZATOK VEGYES (SAJÁT ÉS ÖZVEGYI) ELLÁTÁSRA

A) TÁBLÁZAT

Befizetési időtartam: a járandóság élvezete megkezdéséig, de legfeljebb 40 befizetett tagsági teljes év.

Várakozási idő: 10 év, 7 vagy ennél több év visszaható megvásárlása esetén 3 év.

I. Ellátás a tag részére.

1. Munkaképtelenségi járadék:

a) a tag 10 évi tagság és tagdíjbefizetés után beállott munkaképtelensége esetére az ellátásul biztosított összeg évi 40%-át kapja;

b) emelkedés minden további befizetett teljes év után az ellátásul biztosított összeg évi 2–2%-a.

2. Feltétlen nyugdíjjogosultság (aggkori járadék) 40 év után a biztosított teljes összegre évenként.
3. Feltételes nyugdíjjogosultság 20 évi teljes befizetés és tagság után oly tag részére, aki 60 éves korát betöltötte és állását elvesztette, a tagsági éveinek megfelelően 1. b) pont szerint számított nyugdíjra mindaddig, amíg keresete nincs.
4. A tag végkielégítése. A várakozási időn belül beállott munkaképtelenség esetében az egyesület a tagnak az általa befizetett tiszta tagdíjat kamat nélkül visszatéríti.

II. Ellátás a tag özvegye és árvái részére.

1. Özvegyi járadék. Ha a tag a várakozási idő letelte után bármikor elhalálozik, az igényjogosult özvegy az ellátásul biztosított teljes összeg évi 40%-át kapja özvegysége idején át.

1. Nevelési járadék. Minden teljesen árván visszamaradt törvényes leszármazó gyermek, ha atyja tagságának várakozási ideje letelte után meghal, 18 éves koráig (a korábban férjhezment leánygyermeket kivéve) évi 240 K nevelési járadékot kap.

3. Hátramaradottak végkielégítése. Ha a tag a várakozási időn belül hal el, a befizetett tiszta tagdíj kamat nélkül az özvegynek, vagy ha nincs, 18 éven aluli nem teljeskorú teljes árváinak visszafizetetik.

Díjak a tagnak és nejének a belépés idejében való korához képest 11%–17%-ig.

C) TÁBLÁZAT

Befizetési időtartam a járandóság élvezete megkezdéséig, de legfeljebb a tag 60 éves korának betöltéséig.

Várakozási idő, mint A) táblázatnál.

Ellátás a tag részére:

1. a) b) és 3. pont teljesen az A) táblázat szerint.

2. Feltétlen nyugdíjjogosultság (aggkori járadék):

a) 40 teljes évi befizetés után a teljes évi ellátási alapösszegre élethossziglan;

b) 60 éves korban a biztosított összeg annyi százaléka, amennyi a befizetett teljes tagsági éveknél az 1. b) pont szerint számítva megfelel.

Ellátás az özvegy és árvák részére mindenben ugyanaz, mint az A) táblázatnál.

Díjak: a tagnak és nejének a belépés idejében való korához képest 11,90 százaléktól följebb.

E) TÁBLÁZAT

Befizetési időtartam: a járandóság élvezete megkezdéséig, de legfeljebb 34 befizetett tagsági teljes év.

Várakozási idő: egészen mint A) táblázatnál.

I. Ellátás a tag részére.

1. a) pont, mint A) táblázatnál.

b) emelkedés minden további befizetett teljes év után az ellátásul biztosított összeg évi 2½–2½ %-a.

2. Feltétlen nyugdíjjogosultság (aggkori járadék) 34 év után a befizetett teljes összegre évenként.

3. A tag végkielégítése, mint az A) táblázatnál.

II. Ellátás a tag özvegye és árvái részére.

Mindenben ugyanaz, mint az A) táblázatnál.

Díjak: a tagnak és neje a belépés idejében való korához képest 13,60–17,35%-ig.

TÁBLÁZATOK KIZÁRÓLAG A SAJÁT ELLÁTÁSRA

B) TÁBLÁZAT

Befizetési időtartam, várakozási idő és a tag részére való ellátás a 3. pont kivételével, mely kimarad, egészen mint A) táblázatnál.

Díjak: a tag belépési korához képest 6,15–7,35%-ig.

D) TÁBLÁZAT

Befizetési időtartam, várakozási idő és tag részére való ellátás mindenben ugyanaz, mint a C) táblázatnál.

Díjak a tag belépési korához képest 7,35 százaléktól feljebb.

F) TÁBLÁZAT

Befizetési időtartam, várakozási idő és a tag részére való ellátás mindenben ugyanaz, mint az E) táblázatnál.

Díjak a tag belépési korához képest 7,75%–12,25%-ig.

TÁBLÁZAT ÖZVEGYI ELLÁTÁSRA A TAG SAJÁT ELLÁTÁSA NÉLKÜL

G) TÁBLÁZAT

Várakozási idő: mint A) táblázatnál.

Befizetési időtartam: a díjak addig fizetendők, míg mind a két házastárs életben van.

Ellátás a tag özvegye részére.

Özvegyi járadék. Ha teljes 10 évi tagság és tagdíjbefizetés után a tag meghal, az ezen táblázat szerint biztosított özvegye kapja élethossziglan az ellátási összeget.

Ha az ekként biztosított nő a férj életében meghal vagy a házasság törvényesen felbontatik, a további díjfizetés és az ezen ellátással szerzett özvegyi járadékigény végleg megszűnik. A házasság felbontása esetében a tiszta (nettó) díjtartalék 90 százaléka a tagnak a felbontást követő három hónap leteltével visszafizetetik.

Amennyiben a tag azt kívánja, hogy 10 éven belül történt halála esetében a befizetett tiszta tagdíj kamat nélkül özvegyének visszafizetessék, a tag az alább felsorolt díjak évi négy százalékát pótdíjként fizeti. A pótlékot a tag 10 év után is mindaddig tartozik fizetni, amíg ezen ellátásra a díjfizetés kötelezettsége fennáll.

Kilépés, áttérés nem lehetséges.

Díjak a tagnak és neje a belépés idejében való korához képest évi 9,8%–22,30%.

